________________________ hokimligi
maktabgacha va maktab ta’limi boshqarmasi
_____________________ maktabgacha va maktab ta’limi bo‘limi tasarrufidagi
__-umumiy o‘rta ta’lim maktabi
boshlang‘ich sinf o‘qituvchisi
______________________________ning
2025-2026-o‘quv yili 4-sinf
o‘qish savodxonligi fanidan
III chorak uchun

DARS ISHLANMALARI

DIQQAT

Unutmang!!! Ushbu hujjat sizga hech kimga tarqatmaslik sharti bilan OMONAT qilib berildi. Agar ushbu hujjat sizga boshqalar orqali kelib qolgan bo'lsa ham OMONAT hisoblanadi. Ushbu OMONATni faqat o'zingiz uchun foydalaning. Hech kimga bermang, hattoki eng yaqin insoninggizga ham. Tijoriy maqsadda foydalanmang. Internet va Veb-sayitlarga joylamang. Telegram orqali kanal va gruppalarga tarqatmang.

OMONATGA HIYONAT QILMANG.

Telegram orqali admin Nabiyev Zokirjon bilan bog'lanish 90-530-68-66 yoki Nza456

“TASDIQLAYMAN”

O‘IBDO‘________ _________________________

2025-2026-o‘quv yili 4-sinf o‘qish savodxonligi fanidan III chorak uchun taqvim mavzu rejasi

№	O‘tiladigan mavzular rejasi	Nazariy soat	Dars o‘tkazish muddati	Dars o‘tkazilgan sana
1.	Qanday go‘zal bu olam R. Tolib	1		
2.	Arining qasosi M. Hamidova	1		
3.	Arining qasosi M. Hamidova	1		
4.	Do‘stlar sayohati	1		
5.	Chaqmoq O. Xolmirzayev	1		
6.	Mimoza Q. Muhammadiy	1		
7.	STO‘	1		
8.	Chumoli va bug‘doy donasi (audiomatn)	1		
9.	Qushlar qanday inlarda yashaydi?	1		
10.	Suvda xotira bor	1		
11.	Bo‘lim yuzasidan takrorlash	1		
12.	**Nazorat ishi-6**	1		
13.	Tutun zahri	1		
14.	STO‘	1		
15.	Mikrob, virus va Salomat qiz K.Turdiyeva	1		
16.	Mikrob, virus va Salomat qiz K. Turdiyeva	1		
17.	Salomatlik tuman boylik ertak (audiomatn)	1		
18.	Chuchvarachi chumchuq xola M. Ibrohimova	1		
19.	Bo‘lim yuzasidan takrorlash	1		
20.	Qari bilganni pari bilmas (audiomatn)	1		
21.	Nok Latif Mahmudov	1		
22.	STO‘	1		
23.	Temir qoziq O‘tkir Hoshimov	1		
24.	Ukam H. Imonberdiyev	1		
25.	Tarbiya Habibulla Qodiriy	1		
26.	Alisherning onasi Abdulla Oripov	1		
27.	Ona kaklik A. Suyun	1		
28.	Bo‘lim yuzasidan takrorlash	1		
29	**Nazorat ishi-7**	1		
30	STO‘	1		

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Qanday go‘zal bu olam R. Tolib
Maqsadlar:
a) ta’limiy maqsad-o‘quchilarga bugungi mavzuga oid bilim va tushunchalar berish, to‘g‘ri, ongli, ifodali o‘qish ko‘nikmalarini takomillashtirish, lug‘at boyligini oshirish, o‘zbek va jahon ertaklari, she’rlar, tez aytish-u topishmoqlar, maqollar, qiziqarli boshqotirmalar orqali og‘zaki nutqini o‘stirish.
b) tarbiyaviy maqsad- Vatan va tabiat go‘zalliklari madhi, ota-onaga, yor-birodarlarga mehr-muruvvat tuyg‘ularini shakillantirish.
d) rivojlantiruvchi maqsad-o‘quvchilarning mavzuga oid bilim, ko‘nikma, malakalarini rivojlantirish. Inson fe’lida uchrab turadigan ba’zi qusurlar va ularning oqibati tasvirlangan ibratga to‘la lavhalar, ertaklar-u rivoyatlar, maqol, matal, topishmoqlar, tez aytishlar orqali o‘quvchilarning dunyoqarashini kengaytirish va nutqini rivojlantirish.
Axborot bilan ishlash kompetensiyasi:
mavjud axborot manbalaridan (kitob, telefon, kompyuter) foydalana olish va ulardagi materiallarga ongli munosabat bildirish, xulosa chiqarish;
kerakli axborotlarni kutubxonadagi adabiyotlardan qidirib topa olish.
Ijtimoiy faol fuqarolik kompetensiyasi:
jamiyatda bo‘layotgan voqea, hodisa va jarayonlarga daxldorlikni his etish va faol ishtirok etish.
Matematik savodxonlik, fan va texnika yangiliklaridan xabardor bo‘lish hamda foydalanish kompetensiyasi:
bir kunlik xarajatlarni hisoblashni bilish.
Dars turi: yangi bilim beruvchi
Dars usuli: suhbat, tushuntirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.
Darsning vositalari: dars rejasi, mavzuga oid rasmlar, tarqatmalar, texnik vositalar.
Shakl: jamoa, guruhda ishlash, hamma o‘zi uchun.
Nazorat: o‘quvchilarning darsda faolligi kuzatilib, hisobga olib boriladi.
Baholash: o‘quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxirida e’lon qilinadi.
Darsning borishi:

№	Bo‘limlar	Vaqti
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O‘tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O‘quvchilarni rag‘batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, yo‘qlama qilish, o‘quvchilarni darsga tayyorgarliklarini tekshirish.
II. O‘tilgan mavzuni mustahkamlash. o‘tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o‘tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o‘tkazilib no‘to‘g‘ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko‘rsatma beriladi.
III. Yangi mavzu bayoni:

Qanday go‘zal bu olam

Rauf Tolib

Yasharar, yashnar olam,
Jilo berar o ‘ziga.
Hattoki maysalar ham
Boshqachadir ko‘zimga.
Hadya etadi bog‘lar
Menga bir olam qo‘shiq.
Shamol meni quchoqlar:
Yur, - der, - maqsadga
oshiq!

Yuragimning ustuni.
Urilib toshdan toshga,
Oqadi tog’ suvlari.
Yo‘q, u qalbimdan toshgan
Hislarim, tuyg'ularim.
Chorlaydi quchog'iga
Jilva qilib bu hayot.
Yuguraman, chopaman,
Orzudan bog‘lab qanot.

Bildim, intilish, izlash -
Hayotimning mazmuni.
Do‘stlarim - hamroh, safdosh,
Yuragimning ustuni.
Ufqlar ochar quchoq,
Ta’zim etar tog'lar ham.
Qanday yaxshi yashamoq,
Qanday go‘zal bu olam!

jilva - tovlanish, tuslanish
jilo bermoq - husn, ko‘rk bermoq
oshiqmoq - shoshilmoq, intilmoq
ufq - yer va osmon tutashgan chegara

Berilgan rasmlar orasidan she’r muallifini toping.

Bo‘g‘inlarni bir-biriga to‘g‘ri boglab, so‘zlar hosil qiling va she’rdan shu so'zlar ishtirok etgan misralarni o'qing.

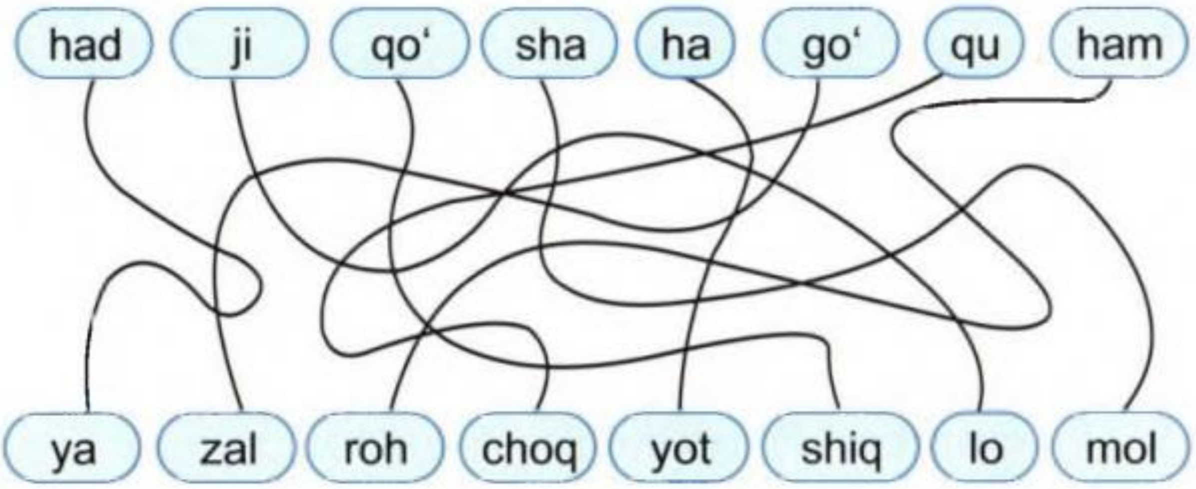

IV.Yangi mavzuni mustahkamlash: o‘tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o‘tkaziladi. O‘tilgan mavzuga oid savol va topshiriqlar yozilgan kartochkalar tarqatiladi. O‘quvchilar topshiriqlarni bajarib, o‘tilgan mazuni qismlarga bo‘lib gapirishadi, xulosa chiqarishadi, o‘qituvchi tomonidan umumlashtiriladi.

V.O‘quvchilarni rag‘batlantirish. darsni yakunlash, darsda faol qatnashgan o‘quvchilar rag‘bat kartochkalari bilan rag‘batlantiriladi.

VI. Uyga vazifani e’lon qilish: She’rni yod oling.

O‘IBDO‘: ______________________ ______________ ______________
(imzo) *(sana)*

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Arining qasosi

Maqsadlar:

a) ta'limiy maqsad-o'quchilarga bugungi mavzuga oid bilim va tushunchalar berish, to'g'ri, ongli, ifodali o'qish ko'nikmalarini takomillashtirish, lug'at boyligini oshirish, o'zbek va jahon ertaklari, she'rlar, tez aytish-u topishmoqlar, maqollar, qiziqarli boshqotirmalar orqali og'zaki nutqini o'stirish.

b) tarbiyaviy maqsad- Vatan va tabiat go'zalliklari madhi, ota-onaga, yor-birodarlarga mehr-muruvvat tuyg'ularini shakillantirish.

d) rivojlantiruvchi maqsad-o'quvchilarning mavzuga oid bilim, ko'nikma, malakalarini rivojlantirish. Inson fe'lida uchrab turadigan ba'zi qusurlar va ularning oqibati tasvirlangan ibratga to'la lavhalar, ertaklar-u rivoyatlar, maqol, matal, topishmoqlar, tez aytishlar orqali o'quvchilarning dunyoqarashini kengaytirish va nutqini rivojlantirish.

O'zini o'zi rivojlantirish kompetensiyasi:

turli yo'nalishdagi (ertak, sarguzasht, hikoya va san'atga doir) kitoblarni muntazam o'qish va o'rganish;
yaxshilik va yomonlikni bir-biridan farqlay olish va yaxshi fazilatlarga rioya qilish;
o'zining xato va kamchiliklarini to'g'ri tushunish, o'zini nazorat qilish va xatolarini tuzatishga harakat qilish;
o'qib-o'rganib borish orqali bilimini oshirib borish.

Milliy va umummadaniy kompetensiyasi:

badiiy adabiyotda aks etgan vatanparvarlik, insonparvarlik g'oyalarini, umuminsoniy va milliy qadriyatlar tasviridagi o'ziga xosliklarni anglash;
yovuzlik va xunuklikdan nafratlana bilish;
yaxshi va yomon odatlarni bir-biridan farqlay olish.

Dars turi: yangi bilim beruvchi

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Darsning vositalari: dars rejasi, mavzuga oid rasmlar, tarqatmalar, texnik vositalar.

Shakl: jamoa, guruhda ishlash, hamma o'zi uchun.

Nazorat: o'quvchilarning darsda faolligi kuzatilib, hisobga olib boriladi.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxirida e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vaqti
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, yo'qlama qilish, o'quvchilarni darsga tayyorgarliklarini tekshirish.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi.

III. Yangi mavzu bayoni:

Arining qasosi

Muhabbat Hamidova

Sardor sigirini soyaga olib, o'rtog'i O'tkir bilan daladan qaytarkan atrofi beton g'isht bilan o'ralgan paxta titish sexi yonida to'xtab qoldi.- O'tkir, qara, anavi devorning orasida qovog'arining uyasi bor ekan. Hozir uchta ari ketma-ket kirib ketdi, - dedi g'ishtlar orasidagi ochiq joyga ishora qilib. - E, qovog'ari juda yomon, bir marta buzog'imni chaqqanda hamma yog'i shishib ketgan. Mol do'xtiri Murod

amaki uch kun ukol qilib, zo‘rg‘a tuzatib bergan. Arilarni
yo'qotish kerak, - deya O‘tkir atrofga qarab nimanidir qidirdi. Keyin asta borib, daraxt tagida yotgan uzun cho'pni oldi.- Jinnimisan, inini buzmoqchimisan? Lining jahli yomon, dabdalamizni chiqaradi, - dedi qo‘rqib ketgan Sardor.- Buzamiz-u, qochamiz. Kim qilganini bilmay qoladi, dedi O‘tkir, yoriqqa cho‘p tiqib kovlarkan. Kovladi-yu, cho'pni ham olmasdan ura qochdi. Sardor cho'pni olib tashlamoqchi bo'lgandi, ikki-uchta ari vizillab uyadan chiqdi. Ular Sardorga e’tibor ham bermay, O‘tkirni quvlashga tushdi. Q o‘rqib ketgan Sardor o‘rtog‘ining ketidan yugurdi. Bu paytda tepasida o‘ndan ortiq ari xuddi bomba tashlashga ketayotgan samolyotlarday bir safga tizilib uchardi. Qizig‘i, ular Sardorga qarashmasdi ham. Arilarning o'zidan uzoqlashganini sezgach, Sardor nafasini rostlash uchun ariq chetidagi tut soyasiga o‘tdi. - Uff, xayriyat topisholmadi, - degan tanish ovozni eshitib, tepaga qaradi.- Tavba, qanday ulgurding, yaxshiyam seni ko‘rishmadi, bo‘lmasa do‘mbira qo'zi qilib chaqib tashlashardi.- Meni bilasan-ku, shamoldan ham tez yuguraman, - maqtandi O‘tkir. Keyin hayron bo'lib Sardorga qaradi. - Qiziq, nega ular senga tegishmadi? Yoki uyalarini sen buzmaganingni bilishdimikan-a? - Men ham shunga hayronman. Qulog'im tagidan viz-viz uchib, osmonga ko tarilishdi. Voy, - o'midan turib ketdi Sardor, - ular qaytishyapti, berkin. O‘tkir tutlarning panasiga o‘tdi. Uch-to‘rtta ari shundoq tepalaridan uchib
o‘tdi. Lekin ikkitasi tut atrofida ikki- uch bor aylandi. Sardorning naq peshonasi tepasida vizillashdi. Sardor beixtiyor qo‘llari bilan yuzini to'sdi. Lekin barmoqlari orasidan ularni kuzatishda davom etdi. Arilar xuddi samolyot parvozga ko‘tarilganda g‘ildiraklarini yig‘gandek oyoqlarini qattiq-qattiq silkitib yig'ib olishdi-da, uyalari tomon uchib ketishdi. Ikki o ‘rtoq uyga qaytarkan, O‘tkir arilarni qanday chalg'itganini “ ko'pirib” maqtanardi...

1. Hikoyadan Sardor va O‘tkirning suhbatini o'qing.
2. Qovog‘arining uchish holatlari tasvirlangan gaplarni topib o‘qing.
3. Hikoya qahramonlariga ta’rif bering. “Do'mbira qo‘z i”iborasini izohiang.
4. Hikoya mazmuniga mos reja tuzing.
5. Hikoyadagi voqeaiar rivojini davom ettiring.

Bilasizmi, olimlarning hisob-kitoblariga ko‘ra, Yer yuzida hali kashf etilmagan 5 milliondan ortiq hasharot turlari mavjud. Dunyodagi eng tezkor hasharot ninachidir. Eng kuchli
hasharot chumolidir, o‘zidan ko‘ra bir necha baravar ulkan og‘irlikni ko‘tarishga qodir.
Eng ochko‘z hasharot cho‘1 chigirtkasidir.

IV.Yangi mavzuni mustahkamlash: o‘tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o‘tkaziladi. O‘tilgan mavzuga oid savol va topshiriqlar yozilgan kartochkalar tarqatiladi. O‘quvchilar topshiriqlarni bajarib, o‘tilgan mazuni qismlarga bo‘lib gapirishadi, xulosa chiqarishadi, o‘qituvchi tomonidan umumlashtiriladi.

V.O‘quvchilarni rag‘batlantirish. darsni yakunlash, darsda faol qatnashgan o‘quvchilar rag‘bat kartochkalari bilan rag‘batlantiriladi.

VI. Uyga vazifani e’lon qilish: Hikoyani o‘qing va mazmunini so‘zlab bering.

O‘IBDO‘: ____________________ ____________ ____________
(imzo) *(sana)*

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Arming qasosi

Maqsadlar:

a) ta’limiy maqsad-o‘quchilarga bugungi mavzuga oid bilim va tushunchalar berish, to‘g‘ri, ongli, ifodali o‘qish ko‘nikmalarini takomillashtirish, lug‘at boyligini oshirish, o‘zbek va jahon ertaklari, she’rlar, tez aytish-u topishmoqlar, maqollar, qiziqarli boshqotirmalar orqali og‘zaki nutqini o‘stirish.

b) tarbiyaviy maqsad- Vatan va tabiat go‘zalliklari madhi, ota-onaga, yor-birodarlarga mehr-muruvvat tuyg‘ularini shakillantirish.

d) rivojlantiruvchi maqsad-o‘quvchilarning mavzuga oid bilim, ko‘nikma, malakalarini rivojlantirish. Inson fe’lida uchrab turadigan ba’zi qusurlar va ularning oqibati tasvirlangan ibratga to‘la lavhalar, ertaklar-u rivoyatlar, maqol, matal, topishmoqlar, tez aytishlar orqali o‘quvchilarning dunyoqarashini kengaytirish va nutqini rivojlantirish.

Axborot bilan ishlash kompetensiyasi:

mavjud axborot manbalaridan (kitob, telefon, kompyuter) foydalana olish va ulardagi materiallarga ongli munosabat bildirish, xulosa chiqarish;

kerakli axborotlarni kutubxonadagi adabiyotlardan qidirib topa olish.

O‘zini o‘zi rivojlantirish kompetensiyasi:

turli yo‘nalishdagi (ertak, sarguzasht, hikoya va san’atga doir) kitoblarni muntazam o‘qish va o‘rganish;

yaxshilik va yomonlikni bir-biridan farqlay olish va yaxshi fazilatlarga rioya qilish;

o‘zining xato va kamchiliklarini to‘g‘ri tushunish, o‘zini nazorat qilish va xatolarini tuzatishga harakat qilish;

o‘qib-o‘rganib borish orqali bilimini oshirib borish.

Dars turi: yangi bilim beruvchi

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Darsning vositalari: dars rejasi, mavzuga oid rasmlar, tarqatmalar, texnik vositalar.

Shakl: jamoa, guruhda ishlash, hamma o‘zi uchun.

Nazorat: o‘quvchilarning darsda faolligi kuzatilib, hisobga olib boriladi.

Baholash: o‘quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxirida e’lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo‘limlar	Vaqti
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O‘tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O‘quvchilarni rag‘batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, yo‘qlama qilish, o‘quvchilarni darsga tayyorgarliklarini tekshirish.

II. O‘tilgan mavzuni mustahkamlash. o‘tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o‘tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o‘tkazilib no‘to‘g‘ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko‘rsatma beriladi.

III. Yangi mavzu bayoni:

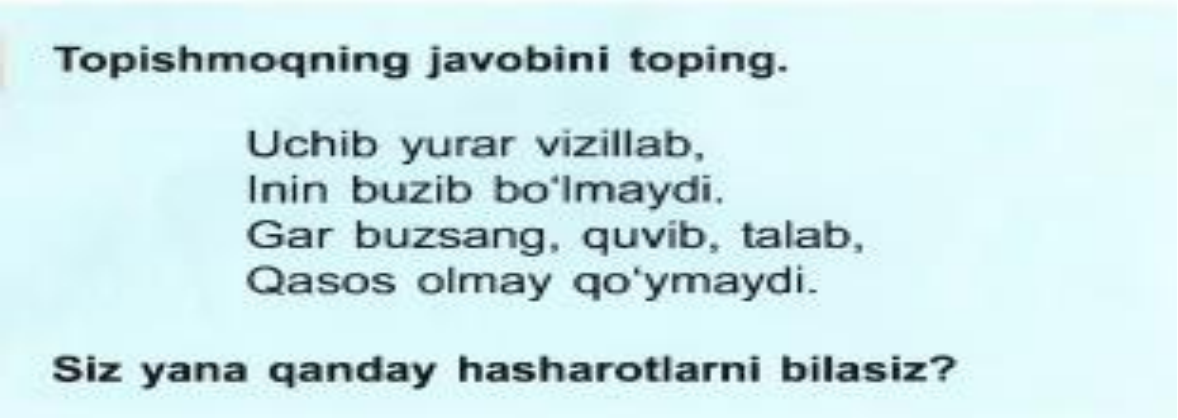

Arining qasosi

Ertasiga Sardor dalaga bormadi. O‘tkir noiloj bir o‘zi sigirini yetaklab, yaylovga yo‘l oldi. Quyosh endigina tog‘ ortidan ko'tarilgan, hali o‘t-o‘lanlar yuzida shudring yaltiraydi. O‘tkir yuzini chala yuvganigami, uyqusi o‘chmagan, yengil shabadada ham eti junjikardi. Kutilmaganda sigiri o‘ynoqlab o'zini tutzorga urdi. O‘tkir sigirning arqonini qo‘yib yubormay, unga qo'shilib yugurdi. Sigir ariq bo‘yida to ‘xtab, qirg‘oqdagi maysalarni ochko'zlik bilan yamlashga tushdi. Shu payt O‘tkir kalta shimining pochasida nimadir g'imirlaganini sezdi. Bunday qarasa, kattakon qovog‘ari! Sho‘rlik sovuqdanmi, shudringdanmi karaxt bo'lib qolgan, shekilli, qanotini arang sudrab tepaga o‘rmalardi. O‘tkir shosha-pisha uni chertib yerga tushirib yubordi. “Kecha inini buzganarim, shekilli, o'tloqda uxlaganga o‘xshaydi” , deb o'yladi. So‘ng ichki bir xavotir bilan bu yerdan tezroq ketishga qaror qilib, sigirini sudradi. Targ'il tixirlik qilgach, qo'lidagi tayoq bilan yelkasiga tushirdi. Sigir boshini qattiq siltadi- da, chopib ketdi... Arqon O‘tkirning qolini shilib yubordi. Arqonni jahl bilan itqitayotib yuztuban yiqildi. Lekin darrov sakrab turdi-da, sigirining ketidan yugurdi. Lining bo'yni, qulog'i qattiq achishib og‘rirdi. U bo‘ynini ushlab tepaga qaradi! Boshi ustida o‘ntacha qovog'ari uni ta’qib qilib kelardi. 0 ‘tkir beixtiyor to'xtadi. Arilar shuni kutib turganday unga yopirildi...Dehqonlarga ovqat pishirish uchun shiyponga ketayotgan Rahima opa yerda behush yotgan bolani ko‘rib qolib, qorovulni chaqirdi. Qorovul O‘tkirni qo'lida ko‘tarib, uyiga olib bordi...Sardor kun yoyilib ketguncha maza qilib uxladi. Nonushta qilgach, birorta o‘rtog‘im ko'rinib qolarmikan, deb ko‘chaga chiqdi. Shu chog1 yonginasidan “Tez yordam” mashinasi chinqirib o‘tdi-yu, O‘tkirlarning darvozasi yonida to‘xtadi. “Tez yordam”dan tushgan ikki shifokor zambil ko'targancha ichkariga kirib ketdi. Sardor, Zamira buvim kasal bo lib qoldilarmikan, deb o'ylab o‘sha tomonga yurdi. U yetib kelmasdan shifokorlar zambilda kimnidir olib chiqib, “Tez yordam”ga yotqizdi-da, sirenasini chinqirtirib ortiga qaytdi. Zamira buvi voqeani Sardorga so‘zlab berdi. O‘tkir bir hafta shifoxonada yotdi. Uyga qaytgach, Sardor uni ko‘rgani chiqdi.- O‘rtoq, to‘g ‘ri aytgan ekansan. Boplab o‘ch oldi, mittivoylar. Toza ta’zirimni yedim. Endi nafaqat ari, chumolining ham uyini buzmayman. Axir, ular ham tabiatning bolasi, - dedi O‘tkir. - To‘g‘ri, endi jonivorlarga ozor bermaymiz, - uning fikriga qo'shildi Sardor.

eti junjikmoq - salqindan qaltiramoq
yamlamoq - chaynamay, og'iz ichida aylantirmoq
pocha - kiyimning tizzadan pastki qismi
karaxt - harakatsiz
tixir - o‘jar, qaysar

“Tabiat bolasi” mavzusida kichik matn tuzing. Hikoyadan so‘zning oxirgi harfidan boshlanadigan so‘zlar zanjirini hosil qiling.

Namuna: Murod - daraxt - ...

IV.Yangi mavzuni mustahkamlash: o‘tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o‘tkaziladi. O‘tilgan mavzuga oid savol va topshiriqlar yozilgan kartochkalar tarqatiladi. O‘quvchilar topshiriqlarni bajarib, o‘tilgan mazuni qismlarga bo‘lib gapirishadi, xulosa chiqarishadi, o‘qituvchi tomonidan umumlashtiriladi.

V.O‘quvchilarni rag‘batlantirish. darsni yakunlash, darsda faol qatnashgan o‘quvchilar rag‘bat kartochkalari bilan rag‘batlantiriladi.

VI. Uyga vazifani e’lon qilish: Hikoya mazmunini so‘zlab bering

O‘IBDO‘: ________________________ _______________ ______________

(imzo) *(sana)*

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Do‘stlar sayohati
Maqsadlar:
a) ta’limiy maqsad-o‘quchilarga bugungi mavzuga oid bilim va tushunchalar berish, to‘g‘ri, ongli, ifodali o‘qish ko‘nikmalarini takomillashtirish, lug‘at boyligini oshirish, o‘zbek va jahon ertaklari, she’rlar, tez aytish-u topishmoqlar, maqollar, qiziqarli boshqotirmalar orqali og‘zaki nutqini o‘stirish.
b) tarbiyaviy maqsad- Vatan va tabiat go‘zalliklari madhi, ota-onaga, yor-birodarlarga mehr-muruvvat tuyg‘ularini shakillantirish.
d) rivojlantiruvchi maqsad-o‘quvchilarning mavzuga oid bilim, ko‘nikma, malakalarini rivojlantirish. Inson fe’lida uchrab turadigan ba’zi qusurlar va ularning oqibati tasvirlangan ibratga to‘la lavhalar, ertaklar-u rivoyatlar, maqol, matal, topishmoqlar, tez aytishlar orqali o‘quvchilarning dunyoqarashini kengaytirish va nutqini rivojlantirish.
Milliy va umummadaniy kompetensiyasi:
badiiy adabiyotda aks etgan vatanparvarlik, insonparvarlik g‘oyalarini, umuminsoniy va milliy qadriyatlar tasviridagi o‘ziga xosliklarni anglash;
yovuzlik va xunuklikdan nafratlana bilish;
yaxshi va yomon odatlarni bir-biridan farqlay olish.
Ijtimoiy faol fuqarolik kompetensiyasi:
jamiyatda bo‘layotgan voqea, hodisa va jarayonlarga daxldorlikni his etish va faol ishtirok etish.
Matematik savodxonlik, fan va texnika yangiliklaridan xabardor bo‘lish hamda foydalanish kompetensiyasi:
bir kunlik xarajatlarni hisoblashni bilish.
Dars turi: yangi bilim beruvchi
Dars usuli: suhbat, tushuntirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.
Darsning vositalari: dars rejasi, mavzuga oid rasmlar, tarqatmalar, texnik vositalar.
Shakl: jamoa, guruhda ishlash, hamma o‘zi uchun.
Nazorat: o‘quvchilarning darsda faolligi kuzatilib, hisobga olib boriladi.
Baholash: o‘quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxirida e’lon qilinadi.
Darsning borishi:

№	Bo‘limlar	Vaqti
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O‘tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O‘quvchilarni rag‘batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, yo‘qlama qilish, o‘quvchilarni darsga tayyorgarliklarini tekshirish.
II. O‘tilgan mavzuni mustahkamlash. o‘tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o‘tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o‘tkazilib no‘to‘g‘ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko‘rsatma beriladi.
III. Yangi mavzu bayoni:
Bahaybat tog‘lar va mayda zarrali qumlar aslida qanday paydo bo‘lgan deb o'ylaysiz? Bilasizmi, tog’ jinslari havo harorati, shamol va suv ta’sirida qulab, katta- katta bo'laklarga, bo'laklar esa mayda bo‘lakchalarga ajralgan va shundan qum paydo bolgan. Qumning rangi uning qaysi to g’ jinsidan tashkil topganiga bog‘liq. Tabiatda oq, sariq, qizil, pushti, qora rangli qumlar bor. Tog’lar qanday paydo bo’lgan?

Bir kuni Sherzod dadasi bilan tog'ga boribdi.

- Voybo’! Buncha yuksak bo'lmasa bu tog’lar! - deb hayratlanibdi Sherzod va: - Dada, ularni kirn yasagan? - deb so'rabdi dadasidan.- Ular vulqonlardan paydo bo‘lgan, - deb javob beribdi unga dadasi. - Biz turgan joyimiz yerning qattiq yuzidir, uning tagida esa suyuqlik bor. U judayam qaynoq. Ba’zan bu suyuqlik yer yuzasiga chiqadi, ba’zan esa yo‘q. U tashqariga yer qatlamini ko'tarib otilib chiqadi.- Ana shu vulqon deb ataladimi?- Ha, ana shu vulqon deyiladi.

Ko‘plab vulqonlar o'chdi. Lekin tog'lar qoldi. Vulqondan juda ko‘p miqdorda lava va kul otilib chiqishi natijasida hosil bo'lgan tog'lar bor. Yer qatlami siljib burmalar hosil bo‘lishi natijasida paydo bo‘lgan tog'lar ham bor. Shuningdek, yer qatlamining yorilishi tufayli ham tog‘lar paydo bo ladi. - Ajabo! - debdi Sherzod hayratlanib. - Yer usti qattiq ko‘ringani bilan u siljishi, ko'tarilishi va yorilishi ham mumkin ekan-da!- Endi tog'lar qanday paydo bo‘lganini tushundingmi? - so’radi undan dadasi. - Ha, mana endi tushundim, - deb javob berdi Sherzod.

Qum qayerdan paydo bo‘lgan?

Yozda Valining dadasi uni dengizga olib boribdi. Salqin shabada, ajoyib to'lqinlar, issiqqina qum, bundan ortiq nima kerak? U yerda Vali qumdan minoralar yasabdi, ko'llar qazibdi, issiqqina qumda yumalabdi, rohatbaxsh suvda cho'milibdi, xullas maza qilib dam olibdi.- Dada, qum qayerdan paydo bo'lgan? - deb so‘rabdi u dadasidan.- Qadim-qadimda yer yuzida hech qanday qum bo‘lmagan, faqat qoyalar, tog1 jinslari va otilib chiqayotgan vulqonlar bo'lgan, xolos. Keyin suv, havo va qum paydo bo‘lgan. Suv va shamol tog‘larni buzib yiqitgan. Natijada tog‘ bo'laklarga bo'linib ketgan. Bora-bora bu bo'laklar qumdek maydalanib ketgan. Qumlar dengizlar ostiga borib qolgan.- Sahrolardagi qum qayerdan kelgan?- U yerga qumni shamol olib borgan. Ko'pgina sahrolar o‘rnida esa ilgari dengiz va okeanlar bo‘lgan.Ha, aytganday, qumlar yana har xil rangli bo'ladi. Bu qumning qaysi tog1 jinsi bo'laklaridan paydo bo‘lganiga bog'liq. Pushti, oq rangdagi qumlar bor. O‘rtayer dengizi qirg'oqlari Sahara sahrosining sariq rangdagi qumlari bilan qoplangan. Bu qumlar sariq chaqmoqtoshdan tashkil topgan. Taiti plyajining qora rangli qumi esa vulqon lavasi natijasida paydo bolgan. Shuning uchun ham u qora rangda. - Qoyil! Demak, qum tog' bo’laklari ekan-da?!

jins- Yer qobig'ining ma’lum qatlamini hosil qilgan mineral

Taiti - orol nomi.

Tog‘ va qumning paydo bo’lish jarayoni haqida qisqacha taqdimot tayyorlang.

IV.Yangi mavzuni mustahkamlash: o‘tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o‘tkaziladi. O‘tilgan mavzuga oid savol va topshiriqlar yozilgan kartochkalar tarqatiladi. O‘quvchilar topshiriqlarni bajarib, o‘tilgan mazuni qismlarga bo‘lib gapirishadi, xulosa chiqarishadi, o‘qituvchi tomonidan umumlashtiriladi.

V.O‘quvchilarni rag‘batlantirish. darsni yakunlash, darsda faol qatnashgan o‘quvchilar rag‘bat kartochkalari bilan rag‘batlantiriladi.

VI. Uyga vazifani e’lon qilish: Hikoyani o'qing. Hikoya asosi mazmunini gapirib bering.

O‘IBDO‘: ______________________ ______________ ______________

(imzo) *(sana)*

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Chaqmoq

Maqsadlar:

a) ta’limiy maqsad-o‘quchilarga bugungi mavzuga oid bilim va tushunchalar berish, to‘g‘ri, ongli, ifodali o‘qish ko‘nikmalarini takomillashtirish, lug‘at boyligini oshirish, o‘zbek va jahon ertaklari, she’rlar, tez aytish-u topishmoqlar, maqollar, qiziqarli boshqotirmalar orqali og‘zaki nutqini o‘stirish.

b) tarbiyaviy maqsad- Vatan va tabiat go‘zalliklari madhi, ota-onaga, yor-birodarlarga mehr-muruvvat tuyg‘ularini shakillantirish.

d) rivojlantiruvchi maqsad-o‘quvchilarning mavzuga oid bilim, ko‘nikma, malakalarini rivojlantirish. Inson fe’lida uchrab turadigan ba’zi qusurlar va ularning oqibati tasvirlangan ibratga to‘la lavhalar, ertaklar-u rivoyatlar, maqol, matal, topishmoqlar, tez aytishlar orqali o‘quvchilarning dunyoqarashini kengaytirish va nutqini rivojlantirish.

O‘zini o‘zi rivojlantirish kompetensiyasi:

turli yo‘nalishdagi (ertak, sarguzasht, hikoya va san’atga doir) kitoblarni muntazam o‘qish va o‘rganish;
yaxshilik va yomonlikni bir-biridan farqlay olish va yaxshi fazilatlarga rioya qilish;
o‘zining xato va kamchiliklarini to‘g‘ri tushunish, o‘zini nazorat qilish va xatolarini tuzatishga harakat qilish;
o‘qib-o‘rganib borish orqali bilimini oshirib borish.

Ijtimoiy faol fuqarolik kompetensiyasi:

jamiyatda bo‘layotgan voqea, hodisa va jarayonlarga daxldorlikni his etish va faol ishtirok etish.

Dars turi: yangi bilim beruvchi

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Darsning vositalari: dars rejasi, mavzuga oid rasmlar, tarqatmalar, texnik vositalar.

Shakl: jamoa, guruhda ishlash, hamma o‘zi uchun.

Nazorat: o‘quvchilarning darsda faolligi kuzatilib, hisobga olib boriladi.

Baholash: o‘quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxirida e’lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo‘limlar	Vaqti
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O‘tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O‘quvchilarni rag‘batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, yo‘qlama qilish, o‘quvchilarni darsga tayyorgarliklarini tekshirish.

II. O‘tilgan mavzuni mustahkamlash. o‘tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o‘tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o‘tkazilib no‘to‘g‘ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko‘rsatma beriladi.

III. Yangi mavzu bayoni:

Berilgan harflardan foydalanib, tabiat hodisalariga xos so‘zlarni hosil qiling.

Ch A Q M O L D I R Sh O‘ Q

Chaqmoq

Otash Xolmirzayev

Chaqmoq chaqib olamni,
Qilich solar boshiga.
Yalt-yalt etar huv falak,
Chopar qirlar qoshiga.
Taraqlaydi arava,

Ot tuyog'i yo‘l ochar.
Jala quyar paqirlab,
Go‘yo yerga dur sochar.
Boshin egar dov-daraxt,
Nurdan durra boshida.

Anhorlar-chi, suv haydab,
Chopar dengiz qoshiga.
Yaraqlaydi qilichi,
falak - samo, osmon

Bulut bag‘rin tiladi.
Bir zum o‘tmay bor olam,
Yetti rangda kuladi.

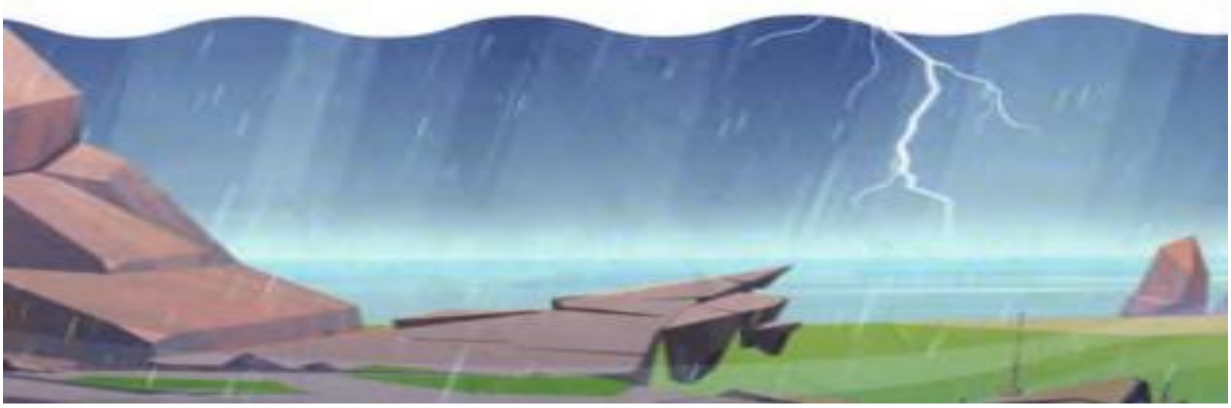

She’rni ifodali o‘qing.

Quyidagi so‘zlarning ma’nodoshi ishtirok etgan misralarni topib o'qing.
chelak, samo, yashin, on
She’rdagi o'xshatishlarni ayting

Topishmoqlarning javobini toping.

1. Gilam ustida oq bodroq.
2. Qo'lim bilan ushlay olmayman,
   Cho'ntagimga sola olmayman.
3. Uzun-uzun qiz ketdi,
   Uzun bo'yli qiz ketdi.
   Toqqa borib taq etdi,
   Sirg'alari yarq etdi.

She’rdan foydalanib, krossvordni yeching.

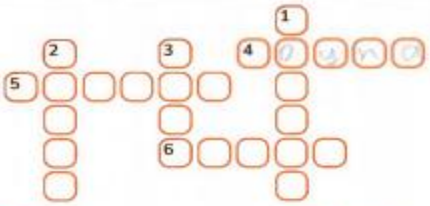

Eniga:
4. Yaltillagan narsa.
5. Boshidagi durra.
6. Dengiz qoshiga chopdi.

Bo'yiga:
1. Boshiga qilich solgan nima?
2. Bag'rini tildi.
3. Paqirlab quydi.

IV.Yangi mavzuni mustahkamlash: o‘tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o‘tkaziladi. O‘tilgan mavzuga oid savol va topshiriqlar yozilgan kartochkalar tarqatiladi. O‘quvchilar topshiriqlarni bajarib, o‘tilgan mazuni qismlarga bo‘lib gapirishadi, xulosa chiqarishadi, o‘qituvchi tomonidan umumlashtiriladi.
V.O‘quvchilarni rag‘batlantirish. darsni yakunlash, darsda faol qatnashgan o‘quvchilar rag‘bat kartochkalari bilan rag‘batlantiriladi.
VI. Uyga vazifani e’lon qilish: She’rni yod oling. Tabiat hodisalari haqida qiziqarli ma’lumotlar to'plang.

O‘IBDO‘: ______________________ ______________ ______________
(imzo) (sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Mimoza . Q. Muhammadiy

Maqsadlar:

a) ta'limiy maqsad-o'quchilarga bugungi mavzuga oid bilim va tushunchalar berish, to'g'ri, ongli, ifodali o'qish ko'nikmalarini takomillashtirish, lug'at boyligini oshirish, o'zbek va jahon ertaklari, she'rlar, tez aytish-u topishmoqlar, maqollar, qiziqarli boshqotirmalar orqali og'zaki nutqini o'stirish.

b) tarbiyaviy maqsad- Vatan va tabiat go'zalliklari madhi, ota-onaga, yor-birodarlarga mehr-muruvvat tuyg'ularini shakillantirish.

d) rivojlantiruvchi maqsad-o'quvchilarning mavzuga oid bilim, ko'nikma, malakalarini rivojlantirish. Inson fe'lida uchrab turadigan ba'zi qusurlar va ularning oqibati tasvirlangan ibratga to'la lavhalar, ertaklar-u rivoyatlar, maqol, matal, topishmoqlar, tez aytishlar orqali o'quvchilarning dunyoqarashini kengaytirish va nutqini rivojlantirish.

Axborot bilan ishlash kompetensiyasi:

mavjud axborot manbalaridan (kitob, telefon, kompyuter) foydalana olish va ulardagi materiallarga ongli munosabat bildirish, xulosa chiqarish;

kerakli axborotlarni kutubxonadagi adabiyotlardan qidirib topa olish.

O'zini o'zi rivojlantirish kompetensiyasi:

turli yo'nalishdagi (ertak, sarguzasht, hikoya va san'atga doir) kitoblarni muntazam o'qish va o'rganish;

yaxshilik va yomonlikni bir-biridan farqlay olish va yaxshi fazilatlarga rioya qilish;

o'zining xato va kamchiliklarini to'g'ri tushunish, o'zini nazorat qilish va xatolarini tuzatishga harakat qilish;

o'qib-o'rganib borish orqali bilimini oshirib borish.

Ijtimoiy faol fuqarolik kompetensiyasi:

jamiyatda bo'layotgan voqea, hodisa va jarayonlarga daxldorlikni his etish va faol ishtirok etish.

Dars turi: yangi bilim beruvchi

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Darsning vositalari: dars rejasi, mavzuga oid rasmlar, tarqatmalar, texnik vositalar.

Shakl: jamoa, guruhda ishlash, hamma o'zi uchun.

Nazorat: o'quvchilarning darsda faolligi kuzatilib, hisobga olib boriladi.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxirida e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vaqti
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, yo'qlama qilish, o'quvchilarni darsga tayyorgarliklarini tekshirish.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi.

III. Yangi mavzu bayoni:

Quddus Muhammadiy 1907-yili Toshkentda dehqon oilasida dunyoga kelgan. Shoirning "O'quvchiga esdalik" , "She'r va ertaklar" , "Orzu" , " Bahor keldi" , " Dunyoda eng kuchli nima?" , "Qirq o 'g 'il va qiz" , "Bizning do'stlarimiz" , "Sen tug'ilgan kun" , "Yangi uy" , " Mehribon do 'stlar" , "Q o'ng'izboy bilan Sichqonboy" , "Tugmacha" , "Tanlangan asarlar" kabi o'ttizdan ortiq kitoblari chop etilgan.

Bilasizmi, Botanika bog‘i yilning to‘rt faslida ham go'zalligini yo‘qotmaydi. Bog‘ning betakror iqlimi tufayli bu yerda dunyoning besh tomoni- Markaziy Osiyo, Sharqiy Osiyo, Uzoq Sharq, Yevropa va Shimoliy Amerikaning o‘simliklar dunyosini ko‘rishingiz mum kin. Bog’da 6000 dan ortiq o‘simlik turlari mavjud.

Mimoza

Quddus Muhammadiy

Bir o‘t ko'rdim uyatchan,
Bargiga qo'ndirmas chang.
Nomi ekan mimoza,
Tabiati - nur, toza.
Unga sen tegar-tegmas,
O‘sha on, o ‘sha nafas
Barg ko'zin yumib olar,
Qovog‘in uyib olar.
Ko‘rganlar hayron qolar.
Mimoza nechun bunday?
Muncha uyatchan, bilay.
Yo‘q, mimoza undaymas,
Xizmati zo‘r, zabardast.
Bilamiz mimozani,
zabardast- kuchli, qudratli
yasov - safga tizitmoq
Tabiati tozani.
Sevmas pashsha-chivinni,
Kasallik tashvishini.
Hasharot, shum ucharni,
Yalmog'iz qon icharni -
Tutib oladi darrov,
Tekinxo'rni qilar ov.
Barglari bo‘lib yasov,
Mimoza yashil posbon.
Bir o‘t ko‘rdim uyatchan,
Bargiga qo'ndirmas chang.
Nomi ekan mimoza,
Tabiati - nur, toza

Mimoza - qo‘sh patsimon murakkab bargli va mayda gulli o‘simlik. Mevasi pishganida, odatda, bo'laklanib ketadi. Asosan, Amerikada, 450-500 turi bor. Ko‘pincha, “uyatchan” mimoza gulzorlarda o'stiriladi. Uyatchan mimozaning barglari kechasi yoki unga qo’l tegishi bilan juft-juft bo'lib yumilib, birozdan so‘ng yana ochiladi.

IV.Yangi mavzuni mustahkamlash: o‘tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o‘tkaziladi. O‘tilgan mavzuga oid savol va topshiriqlar yozilgan kartochkalar tarqatiladi. O‘quvchilar topshiriqlarni bajarib, o‘tilgan mazuni qismlarga bo‘lib gapirishadi, xulosa chiqarishadi, o‘qituvchi tomonidan umumlashtiriladi.
V.O‘quvchilarni rag‘batlantirish. darsni yakunlash, darsda faol qatnashgan o‘quvchilar rag‘bat kartochkalari bilan rag‘batlantiriladi.
VI. Uyga vazifani e’lon qilish: She’rni ifodali o‘qing.

O‘IBDO‘: ____________________ ______________ ______________
(imzo) *(sana)*

7- dars STO’

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Chumoli va bug‘doy donasi

Maqsadlar:

a) ta’limiy maqsad-o‘quchilarga bugungi mavzuga oid bilim va tushunchalar berish, to‘g‘ri, ongli, ifodali o‘qish ko‘nikmalarini takomillashtirish, lug‘at boyligini oshirish, o‘zbek va jahon ertaklari, she’rlar, tez aytish-u topishmoqlar, maqollar, qiziqarli boshqotirmalar orqali og‘zaki nutqini o‘stirish.

b) tarbiyaviy maqsad- Vatan va tabiat go‘zalliklari madhi, ota-onaga, yor-birodarlarga mehr-muruvvat tuyg‘ularini shakillantirish.

d) rivojlantiruvchi maqsad-o‘quvchilarning mavzuga oid bilim, ko‘nikma, malakalarini rivojlantirish. Inson fe’lida uchrab turadigan ba’zi qusurlar va ularning oqibati tasvirlangan ibratga to‘la lavhalar, ertaklar-u rivoyatlar, maqol, matal, topishmoqlar, tez aytishlar orqali o‘quvchilarning dunyoqarashini kengaytirish va nutqini rivojlantirish.

Axborot bilan ishlash kompetensiyasi:

mavjud axborot manbalaridan (kitob, telefon, kompyuter) foydalana olish va ulardagi materiallarga ongli munosabat bildirish, xulosa chiqarish;

kerakli axborotlarni kutubxonadagi adabiyotlardan qidirib topa olish.

Ijtimoiy faol fuqarolik kompetensiyasi:

jamiyatda bo‘layotgan voqea, hodisa va jarayonlarga daxldorlikni his etish va faol ishtirok etish.

Matematik savodxonlik, fan va texnika yangiliklaridan xabardor bo‘lish hamda foydalanish kompetensiyasi:

bir kunlik xarajatlarni hisoblashni bilish.

Dars turi: yangi bilim beruvchi

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Darsning vositalari: dars rejasi, mavzuga oid rasmlar, tarqatmalar, texnik vositalar.

Shakl: jamoa, guruhda ishlash, hamma o‘zi uchun.

Nazorat: o‘quvchilarning darsda faolligi kuzatilib, hisobga olib boriladi.

Baholash: o‘quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxirida e’lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo‘limlar	Vaqti
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O‘tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O‘quvchilarni rag‘batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, yo‘qlama qilish, o‘quvchilarni darsga tayyorgarliklarini tekshirish.

II. O‘tilgan mavzuni mustahkamlash. o‘tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o‘tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o‘tkazilib no‘to‘g‘ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko‘rsatma beriladi.

III. Yangi mavzu bayoni:

Topishmoqning javobini toping.

Joni bor-u, qoni yo‘q.
Yer ostida soni yo‘q.

Topishmoqning javobini topishda qaysi so‘zlar yordam berdi?

Berilgan parchani o'qing. Uni davom ettiring.

– Agar seni tashlab ketsam, bola-chaqamiz bilan qishda och qolamiz, – debdi chumoli chuqur nafas olib, – biz juda ko'pchilikmiz. Har birimiz qishga ozuqa jamg'arishimiz kerak.
Bug'doy o'ylanib turgach, dedi...

Berilgan parchani o'qlng. Uni davom ettiring.

Chumoli ishonmay, bosh silkib qo'ydi.
– Hayron bo'lma, Chumolijon, rost gapiryapman. Menga ishonmasang qattiq adashasan. Agar so'zimga kirsang, birgina mening o'rnimga kelgusi yil yuz dona bo'liq donga ega bo'lasan.

Ertakning asosiy g'oyasiga qo'shimcha mavzuni aniqlang

- Ertak o'simliklar haqida.
- Ertak mehnatkashlik haqida.
- Ertak mehr-oqibat haqida.
- Ertak ishonch haqida.
- Ertak hasharotlarning qishki hayoti haqida.

Ertak qahramonlariga ta'rif bering. Ertak asosida sahna ko'rinishi tayyorlang.

IV.Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. O'tilgan mavzuga oid savol va topshiriqlar yozilgan kartochkalar tarqatiladi. O'quvchilar topshiriqlarni bajarib, o'tilgan mazuni qismlarga bo'lib gapirishadi, xulosa chiqarishadi, o'qituvchi tomonidan umumlashtiriladi.
V.O'quvchilarni rag'batlantirish. darsni yakunlash, darsda faol qatnashgan o'quvchilar rag'bat kartochkalari bilan rag'batlantiriladi.
VI. Uyga vazifani e'lon qilish: Ertakni o'qing va mazmunini so'zlab bering.

O'IBDO': ______________________ ______________ ______________
(imzo) *(sana)*

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Qushlar qanday inlarda yashaydi?

Maqsadlar:

a) ta’limiy maqsad-o‘quchilarga bugungi mavzuga oid bilim va tushunchalar berish, to‘g‘ri, ongli, ifodali o‘qish ko‘nikmalarini takomillashtirish, lug‘at boyligini oshirish, o‘zbek va jahon ertaklari, she’rlar, tez aytish-u topishmoqlar, maqollar, qiziqarli boshqotirmalar orqali og‘zaki nutqini o‘stirish.

b) tarbiyaviy maqsad- Vatan va tabiat go‘zalliklari madhi, ota-onaga, yor-birodarlarga mehr-muruvvat tuyg‘ularini shakillantirish.

d) rivojlantiruvchi maqsad-o‘quvchilarning mavzuga oid bilim, ko‘nikma, malakalarini rivojlantirish. Inson fe’lida uchrab turadigan ba’zi qusurlar va ularning oqibati tasvirlangan ibratga to‘la lavhalar, ertaklar-u rivoyatlar, maqol, matal, topishmoqlar, tez aytishlar orqali o‘quvchilarning dunyoqarashini kengaytirish va nutqini rivojlantirish.

O‘zini o‘zi rivojlantirish kompetensiyasi:

turli yo‘nalishdagi (ertak, sarguzasht, hikoya va san’atga doir) kitoblarni muntazam o‘qish va o‘rganish;
yaxshilik va yomonlikni bir-biridan farqlay olish va yaxshi fazilatlarga rioya qilish;
o‘zining xato va kamchiliklarini to‘g‘ri tushunish, o‘zini nazorat qilish va xatolarini tuzatishga harakat qilish;
o‘qib-o‘rganib borish orqali bilimini oshirib borish.

Milliy va umummadaniy kompetensiyasi:

badiiy adabiyotda aks etgan vatanparvarlik, insonparvarlik g‘oyalarini, umuminsoniy va milliy qadriyatlar tasviridagi o‘ziga xosliklarni anglash;
yovuzlik va xunuklikdan nafratlana bilish;
yaxshi va yomon odatlarni bir-biridan farqlay olish.

Dars turi: yangi bilim beruvchi

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Darsning vositalari: dars rejasi, mavzuga oid rasmlar, tarqatmalar, texnik vositalar.

Shakl: jamoa, guruhda ishlash, hamma o‘zi uchun.

Nazorat: o‘quvchilarning darsda faolligi kuzatilib, hisobga olib boriladi.

Baholash: o‘quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxirida e’lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo‘limlar	Vaqti
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O‘tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O‘quvchilarni rag‘batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, yo‘qlama qilish, o‘quvchilarni darsga tayyorgarliklarini tekshirish.

II. O‘tilgan mavzuni mustahkamlash. o‘tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o‘tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o‘tkazilib no‘to‘g‘ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko‘rsatma beriladi.

III. Yangi mavzu bayoni:

Rasmni kuzating va izohlang. Qushlarning ini nimalardan yasalgan?
Sizningcha, qushlar yana qanday inlarda yashaydilar?

Qushlar qanday inlarda yashaydilar?

Qadim zamonda bir baliqchi qush bo'lgan ekan.Uning tuxum qo'yib, bolalaydigan payti yaqinlashibdi. Baliqchi qush: “Qanday in qursam ekan?” deb o‘ylanib qolibdi. O‘ylab-o‘ylab, oldin boshqa qushlarning qanday in qurishlarini bilib olishga qaror qilibdi.- Yur, senga o ‘z inimni ko'rsataman, - deb Qarg'a uni iniga taklif qilibdi. - Bu yerda bolalarim uchun keng joy qilib qo'yganman , - debdi u. Baliqchi qushga Qarg‘aning ini sira yoqmabdi. Bir uyum katta-kichik shox-shabbalar har tarafga sochilib yotgan emish. Shunda u boshqa inni ko'rgani ketibdi. Uchib borib chumchuqning iniga qo‘nibdi. Chumchuq o‘zi uchun dumaloq shakldagi, tepasida teshigi bor in qurgan ekan.- Yaxshi, qulaygina uya ekan, lekin buning tashvishi-chi? Men bunday uy qurguncha charchab qolaman-ku, axir? - deb o'ylabdi o‘zicha Baliqchi qush.- Shu ham ish bo’ldim i? - debdi yovvoyi tovuqlar birvarakayiga. - Biz bo‘lajak jo‘jalarimiz uchun qanday in qurganimizni bir qaragin-a! Oldin yerdan yarim metr chuqurlikda o‘ra kovlab, keyin uch oy davomida tepalik quramiz, - deyishibdi ular.- Men esa o‘zimga loydan in quraman, - debdi qaldirg'och.- Men esa qirg'oq bo‘ylarida chuqurcha qaziyman, - debdi qirg‘oq qaldirg‘ochi.- Buncha ortiqcha harakatning nima keragi bor? - deb ajablanibdi Boyqush. Masalan, men qizilishton daraxtda qoldirgan eski teshikni topib olib, shuning ichida tinchgina yashayveraman.- Men ham o'zimni qiynab o'tirmayman, - debdi Kakku. - In qurishning nima keragi bor o‘zi? tuxumlarimni begona qushlar iniga tashlayman-u, ketaveraman. Boshqa qushlar bolalarimni boqib katta jilishsin.Yo‘q, men bunday qilolmayman, - deya e’tiroz bildiribdi Baliqchi qush. - Mening tuxumlarimni begona oylarga tashlab ketish niyatim yo'q. Baliqchi qush uchib yurib, inlarni birma-bir tomosha qilib chiqquncha, uning tuxum qo‘yadigan payti ham kelib qolibdi. Shunda u tuxumlarini o‘zi yashaydigan qirg‘oq bo'yidagi yerga qo'yibdi va shu yerda jo’jalarini parvarishlab o‘stiribdi.

Aralashtirib berilgan harflarning o'rnini topib, so‘zlarni o‘qing.

Qushlarga tegishli ma’lumotlarni ertakdan o'qing.

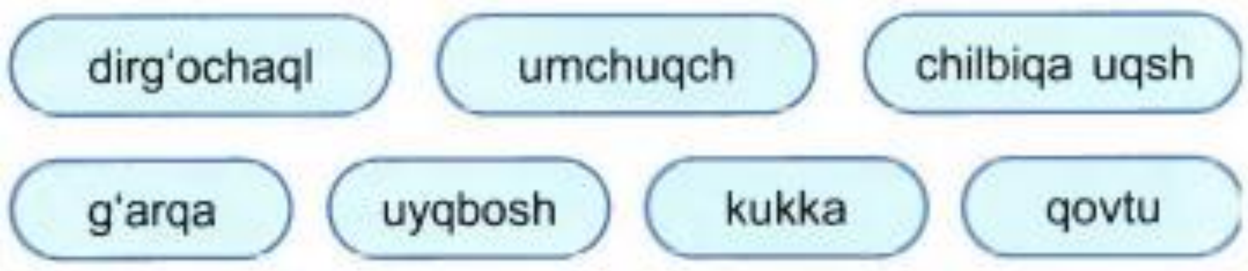

IV.Yangi mavzuni mustahkamlash: o‘tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o‘tkaziladi. O‘tilgan mavzuga oid savol va topshiriqlar yozilgan kartochkalar tarqatiladi. O‘quvchilar topshiriqlarni bajarib, o‘tilgan mazuni qismlarga bo‘lib gapirishadi, xulosa chiqarishadi, o‘qituvchi tomonidan umumlashtiriladi.

V.O‘quvchilarni rag‘batlantirish. darsni yakunlash, darsda faol qatnashgan o‘quvchilar rag‘bat kartochkalari bilan rag‘batlantiriladi.

VI. Uyga vazifani e’lon qilish: Ertakni o‘qing va mazmunini so'zlab bering. Qushlarning yana qanday inlarda yashashi haqida qiziqarli ma’lumotlar toping.

O‘IBDO‘: ______________________ ______________ ______________

(imzo) *(sana)*

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Suvda xotira bor

Maqsadlar:

a) ta'limiy maqsad-o'quchilarga bugungi mavzuga oid bilim va tushunchalar berish, to'g'ri, ongli, ifodali o'qish ko'nikmalarini takomillashtirish, lug'at boyligini oshirish, o'zbek va jahon ertaklari, she'rlar, tez aytish-u topishmoqlar, maqollar, qiziqarli boshqotirmalar orqali og'zaki nutqini o'stirish.

b) tarbiyaviy maqsad- Vatan va tabiat go'zalliklari madhi, ota-onaga, yor-birodarlarga mehr-muruvvat tuyg'ularini shakillantirish.

d) rivojlantiruvchi maqsad-o'quvchilarning mavzuga oid bilim, ko'nikma, malakalarini rivojlantirish. Inson fe'lida uchrab turadigan ba'zi qusurlar va ularning oqibati tasvirlangan ibratga to'la lavhalar, ertaklar-u rivoyatlar, maqol, matal, topishmoqlar, tez aytishlar orqali o'quvchilarning dunyoqarashini kengaytirish va nutqini rivojlantirish.

Axborot bilan ishlash kompetensiyasi:

mavjud axborot manbalaridan (kitob, telefon, kompyuter) foydalana olish va ulardagi materiallarga ongli munosabat bildirish, xulosa chiqarish;

kerakli axborotlarni kutubxonadagi adabiyotlardan qidirib topa olish.

O'zini o'zi rivojlantirish kompetensiyasi:

turli yo'nalishdagi (ertak, sarguzasht, hikoya va san'atga doir) kitoblarni muntazam o'qish va o'rganish;

yaxshilik va yomonlikni bir-biridan farqlay olish va yaxshi fazilatlarga rioya qilish;

o'zining xato va kamchiliklarini to'g'ri tushunish, o'zini nazorat qilish va xatolarini tuzatishga harakat qilish;

o'qib-o'rganib borish orqali bilimini oshirib borish.

Dars turi: yangi bilim beruvchi

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Darsning vositalari: dars rejasi, mavzuga oid rasmlar, tarqatmalar, texnik vositalar.

Shakl: jamoa, guruhda ishlash, hamma o'zi uchun.

Nazorat: o'quvchilarning darsda faolligi kuzatilib, hisobga olib boriladi.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxirida e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vaqti
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, yo'qlama qilish, o'quvchilarni darsga tayyorgarliklarini tekshirish.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi.

III. Yangi mavzu bayoni:

Gap mazmuniga mos so'zlarni qo'yib o'qing.

Nima uchun siz shu so'zni tanladingiz? Fikringizni izohlang.

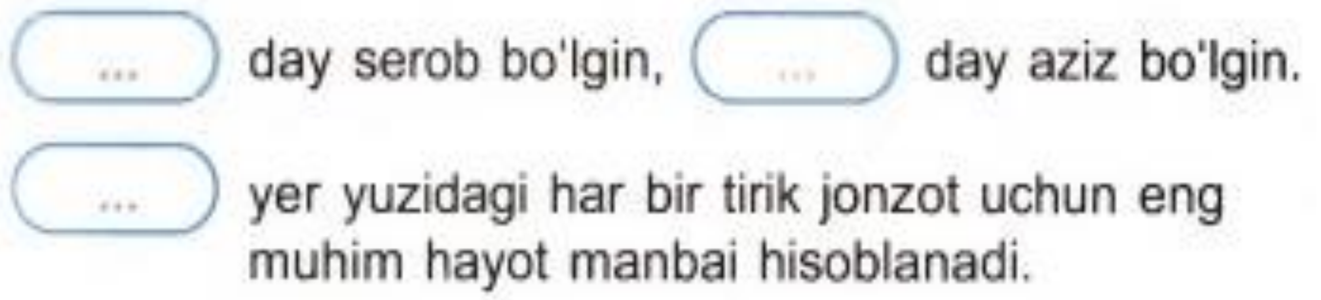

Suvda xotira bor

Odamzod suvni hayot avvalida ko‘rgan edi, biroq uning xususiyatlari hali ham to'liq anglab yetilgani yo‘q. Yapon olimi Massaro Emoto hamda rus professori Konstantin Korotkovning suv xosiyatlari haqidagi tadqiqotlari, fikr-xulosalari sizni ham hayratlantirishi tabiiy.Barcha suyuqlik muzlaganda torayadi, suv esa kengayadi. Har qanday modda qattiq holda suyuqligiga qaraganda og‘ir bo’ladi, suvda esa buning aksi. Muz uning yuzasida qalqib turadi, fizika qonunlarga ko‘ra cho'kib ketmaydi. Suvning yana bir antiqa xususiyati - u ikki xil gaz birikmasi (kislorod va vodorod)dan tashkil topgan. Boshqa gazlar o‘zaro birlashib, suyuqlik hosil qila olmaydi. Suv bir vaqtning o‘zida uchta - suyuq, qattiq va gazsimon holatda bo‘la oladi. Erta bahorda, tong chog‘i hali muzi erib ulgurmagan hovuz yoniga boring, bunga o‘zingiz amin bo‘lasiz.Yana bir nodir xususiyati, suv nimaiki bo‘lsa, eslab qoladi. Shveytsariyalik olimlar buni tasdiqlovchi hayratomuz tajriba o'tkazishdi. Ular Jeneva ko’lining qirg'oq suvida bir nechta tuz zarrachalarini eritishdi. So‘ng narigi qirg'oqda uskunalar yordamida tekshiruv o'tkazishdi va tuz emas, tuz haqidagi xotira ma’lumotini qayd etishdi. Narigi qirg'oqdagi tuzning o'zini aniqlashga uskunalarning sezuvchanligi yetishmagan bo'lardi.Ammo ko‘l hovuzidagi ulkan molekula ushbu xotirani qanday bo‘lsa, shundayligicha saqlab qolgan. Biologlarning aniqlashicha, suv tirik organizmlarni nafaqat sug'oradi, balki ular bo'ylab axborot tashiydi. Aynan suv vositasida tirik jism organlari bir-birining holatidan boxabar bo‘lib, qanday funksiyalar zarurligini bilib turishadi. Suv bu axborotlarni qayerdan olishi to‘g‘risida esa faqat taxmin qilish mumkin. Suv hatto musiqani “tinglay” oladi. Ha-ha, Betxoven simfoniyalari yangraganda bir xil kristallar, Motsart musiqasi ostida boshqa xildagilari hosil bo‘ladi. Shopen ohanglari Bax organi sadolariga qaraganda mutlaqo boshqacha kristallarni paydo qiladi...Suv bizning tuyg‘ularimizga javob beradi. Ko'plab tajribalarda ayon bo‘lishicha, bizdagi ijobiy va salbiy his-tuyg‘ular suvning tarkibini o'zgartirib yuboradi, inson sifatiga qarab, go‘zal va badburush kristallar hosil bo‘ladi.

molekula - moddaning eng kichik zarrachasi

funksiyasi – vazifasi

1 Yangi o'rganganlaringiz bo‘yicha suv haqida uchta ma’lumot ayting.
2. Matndan olimlar suv bilan o‘tkazgan tadqiqotlar yoritilgan gaplarni topib o'qing.
3. Matn mazmuniga mos reja tuzing.
4. Tuzgan rejangiz asosida matnni qayta hikoya qilib bering.

Mavzu yuzasidan fikringizni bayon eting.

IV.Yangi mavzuni mustahkamlash: o‘tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o‘tkaziladi. O‘tilgan mavzuga oid savol va topshiriqlar yozilgan kartochkalar tarqatiladi. O‘quvchilar topshiriqlarni bajarib, o‘tilgan mazuni qismlarga bo‘lib gapirishadi, xulosa chiqarishadi, o‘qituvchi tomonidan umumlashtiriladi.

V.O‘quvchilarni rag‘batlantirish. darsni yakunlash, darsda faol qatnashgan o‘quvchilar rag‘bat kartochkalari bilan rag‘batlantiriladi.

VI. Uyga vazifani e’lon qilish: Matnni o‘qing va mazmunini so'zlab bering. “Hayot - tomchi suvdadir” mavzusida matn tuzing.

O‘IBDO‘: ______________________ _____________ _____________
(imzo) *(sana)*

11- dars Bo’lim yuzasidan takrorlash

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Nazorat ishi-6
Maqsadlar:
a) ta’limiy maqsad-o‘quchilarga bugungi mavzuga oid bilim va tushunchalar berish, to‘g‘ri, ongli, ifodali o‘qish ko‘nikmalarini takomillashtirish, lug‘at boyligini oshirish, o‘zbek va jahon ertaklari, she’rlar, tez aytish-u topishmoqlar, maqollar, qiziqarli boshqotirmalar orqali og‘zaki nutqini o‘stirish.
b) tarbiyaviy maqsad- Vatan va tabiat go‘zalliklari madhi, ota-onaga, yor-birodarlarga mehr-muruvvat tuyg‘ularini shakillantirish.
d) rivojlantiruvchi maqsad-o‘quvchilarning mavzuga oid bilim, ko‘nikma, malakalarini rivojlantirish. Inson fe’lida uchrab turadigan ba’zi qusurlar va ularning oqibati tasvirlangan ibratga to‘la lavhalar, ertaklar-u rivoyatlar, maqol, matal, topishmoqlar, tez aytishlar orqali o‘quvchilarning dunyoqarashini kengaytirish va nutqini rivojlantirish.
Axborot bilan ishlash kompetensiyasi:
mavjud axborot manbalaridan (kitob, telefon, kompyuter) foydalana olish va ulardagi materiallarga ongli munosabat bildirish, xulosa chiqarish;
kerakli axborotlarni kutubxonadagi adabiyotlardan qidirib topa olish.
O‘zini o‘zi rivojlantirish kompetensiyasi:
turli yo‘nalishdagi (ertak, sarguzasht, hikoya va san’atga doir) kitoblarni muntazam o‘qish va o‘rganish;
yaxshilik va yomonlikni bir-biridan farqlay olish va yaxshi fazilatlarga rioya qilish;
o‘zining xato va kamchiliklarini to‘g‘ri tushunish, o‘zini nazorat qilish va xatolarini tuzatishga harakat qilish;
o‘qib-o‘rganib borish orqali bilimini oshirib borish.
Dars turi: yangi bilim beruvchi
Dars usuli: suhbat, tushuntirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.
Darsning vositalari: dars rejasi, mavzuga oid rasmlar, tarqatmalar, texnik vositalar.
Shakl: jamoa, guruhda ishlash, hamma o‘zi uchun.
Nazorat: o‘quvchilarning darsda faolligi kuzatilib, hisobga olib boriladi.
Baholash: o‘quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxirida e’lon qilinadi.
Darsning borishi:

№	Bo‘limlar	Vaqti
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O‘tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O‘quvchilarni rag‘batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, yo‘qlama qilish, o‘quvchilarni darsga tayyorgarliklarini tekshirish.
II. O‘tilgan mavzuni mustahkamlash. o‘tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o‘tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o‘tkazilib no‘to‘g‘ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko‘rsatma beriladi.
III. Yangi mavzu bayoni:
I. Matn bo‘yicha savollar (10 balldan)
Matn:
Yozgi bog‘
Yoz kelganda tabiat har tomonlama jonlanadi. Daraxtlar barglar bilan to‘ladi, gullar esa turli ranglarda ochiladi. Bolalar hovuzda suzadi, maydonda futbol o‘ynaydi. Qushlar esa tinchlik bilan sayrab turadi.
Savollar:
1. Yoz faslida tabiat qanday bo‘ladi?
2. Daraxtlar qanday ko‘rinishga ega bo‘ladi?
3. Bolalar nima bilan shug‘ullanadi?
4. Matnda qaysi fasl haqida so‘z bor?

5. Qushlar nima qiladi?

Lug‘at va imlo (10 balldan)

1. Quyidagi so‘zlarni to‘g‘ri yozing:
   a) su(z)adi / suzadi
   b) barg(l)ar / barglar
   c) tur(l)i / turli
2. To‘g‘ri variantni belgilang:
   a) mayd(ond)a / maydonda
   b) tin(ch)lik / tinchlik

To‘ldirish vazifasi (5 balldan)

1. Yoz faslida daraxtlar ___________ bilan to‘ladi.
2. Gullarning ranglari ___________.
3. Bolalar hovuzda ___________.
4. Maydonda bolalar ___________ o‘ynaydi.
5. Qushlar ___________ sayrab turadi.

Qisqa tarif yozing (5 balldan)

Quyidagi so‘zni qisqa qilib ta’riflang:

- gullar

IV.Yangi mavzuni mustahkamlash: o‘tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o‘tkaziladi. O‘tilgan mavzuga oid savol va topshiriqlar yozilgan kartochkalar tarqatiladi. O‘quvchilar topshiriqlarni bajarib, o‘tilgan mazuni qismlarga bo‘lib gapirishadi, xulosa chiqarishadi, o‘qituvchi tomonidan umumlashtiriladi.

V.O‘quvchilarni rag‘batlantirish. darsni yakunlash, darsda faol qatnashgan o‘quvchilar rag‘bat kartochkalari bilan rag‘batlantiriladi.

VI. Uyga vazifani e’lon qilish: Matnni o‘qing va mazmunini so'zlab bering. “Hayot - tomchi suvdadir” mavzusida matn tuzing.

O‘IBDO‘: _________________________ _______________ _______________

(imzo) *(sana)*

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Tutun zahri

Maqsadlar:

a) ta’limiy maqsad-o‘quchilarga bugungi mavzuga oid bilim va tushunchalar berish, to‘g‘ri, ongli, ifodali o‘qish ko‘nikmalarini takomillashtirish, lug‘at boyligini oshirish, o‘zbek va jahon ertaklari, she’rlar, tez aytish-u topishmoqlar, maqollar, qiziqarli boshqotirmalar orqali og‘zaki nutqini o‘stirish.

b) tarbiyaviy maqsad- Vatan va tabiat go‘zalliklari madhi, ota-onaga, yor-birodarlarga mehr-muruvvat tuyg‘ularini shakillantirish.

d) rivojlantiruvchi maqsad-o‘quvchilarning mavzuga oid bilim, ko‘nikma, malakalarini rivojlantirish. Inson fe’lida uchrab turadigan ba’zi qusurlar va ularning oqibati tasvirlangan ibratga to‘la lavhalar, ertaklar-u rivoyatlar, maqol, matal, topishmoqlar, tez aytishlar orqali o‘quvchilarning dunyoqarashini kengaytirish va nutqini rivojlantirish.

Milliy va umummadaniy kompetensiyasi:

badiiy adabiyotda aks etgan vatanparvarlik, insonparvarlik g‘oyalarini, umuminsoniy va milliy qadriyatlar tasviridagi o‘ziga xosliklarni anglash;
yovuzlik va xunuklikdan nafratlana bilish;
yaxshi va yomon odatlarni bir-biridan farqlay olish.

Ijtimoiy faol fuqarolik kompetensiyasi:

jamiyatda bo‘layotgan voqea, hodisa va jarayonlarga daxldorlikni his etish va faol ishtirok etish.

Matematik savodxonlik, fan va texnika yangiliklaridan xabardor bo‘lish hamda foydalanish kompetensiyasi:

bir kunlik xarajatlarni hisoblashni bilish.

Dars turi: yangi bilim beruvchi

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Darsning vositalari: dars rejasi, mavzuga oid rasmlar, tarqatmalar, texnik vositalar.

Shakl: jamoa, guruhda ishlash, hamma o‘zi uchun.

Nazorat: o‘quvchilarning darsda faolligi kuzatilib, hisobga olib boriladi.

Baholash: o‘quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxirida e’lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo‘limlar	Vaqti
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O‘tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O‘quvchilarni rag‘batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, yo‘qlama qilish, o‘quvchilarni darsga tayyorgarliklarini tekshirish.

II. O‘tilgan mavzuni mustahkamlash. o‘tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o‘tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o‘tkazilib no‘to‘g‘ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko‘rsatma beriladi.

III. Yangi mavzu bayoni:

Maqolning kozgudagi aksini o‘qing va mazmunini izohlang.

Sizningcha, havoning tozaligi insonlarga bog‘liq bo’lishi mumkinmi?Mavzu yuzasidan 3 ta fikr ayting. 2 ta savol tuzing. “Tutun zahri” iborasini nimaga qiyoslash mumkinligini bitta so‘z bilan ifodalang.

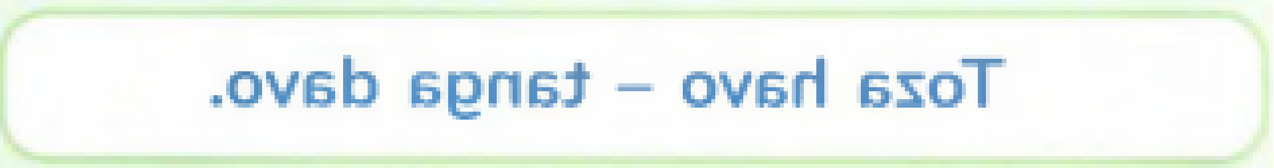

Fikrlarni o‘qing. Fikrlar mazmuni to‘g‘ri bo‘lsa “ha”, noto'g'ri bo'lsa “yo‘q” deb javob bering.

1. Bir tonna quruq barg yoqilganda havoga o'ttiz kilogramm zararli chiqindi ajralib chiqadi.

2. Barglar Quyosh nurlari ta'siri ostida kislorod gazini yutib, karbonat angidrid ishlab chiqaradi.
3. Xazonlarni yoqayotganlar faqat atrofdagilar sog'lig'iga jiddiy zarar yetkazadi.
4. Xazonlarning chiqindisida azot va fosfor miqdori o'g'itdan qolishmaydi.
5. Xazonlarni yo'q qilish tuproqning muzlashini 2-4 marta kuchaytiradi.

Audiomatndagi gaplar ketma-ketligini aniqlang.

Tabiatda har bir narsa o'ta aqllilik bilan to'g'ri taqsimlangan. Yashil barglar va maysalar o'simlikni oziq moddalar bilan ta'minlaydi.

Bir tonna quruq barg yoqilganda havoga o'ttiz kilogramm zararli chiqindi ajralib chiqadi. Bunda inson organizmini sekin-asta ishdan chiqargan holda birinchi galda zararli moddalarni qon orqali tashish bilan bronx-o'pka tizimi aziyat chekadi. So'ng buyraklar va jigar, bosh miya, asab tizimishikastlanadi, shuningdek, immunitet pasayadi.

Quruq barglar bilan ularning ichida qishlaydigan foydali qurt-qumursqalar ham birga yonib ketadi.O'simliklar urug'lari va ildizlarini yo'q qilib, daraxtlarga zarar keltiradi.

Agar havo atmosferalardan chiqqan tutunlar, zavod va fabrikalardan chiqqan chiqindilar, insoniyat tomonidan yetkazilgan boshqa halokatli harakatlar natijasida ifloslangan bo'lsa, barglar va o't-o'lanlar ushbu moddalarni o'zlariga singdirib oladi, ya'ni ular ekologik ifloslanish oqibatlarini oldini olgan holda havoni tozalaydi va kislorod ishlab chiqaradi.

O'rganilgan mavzu yuzasidan 3 ta fikr aytingva 2 ta savol tuzing. "Tutun zahri" iborasini nimaga qiyoslash mumkin? Uni bir so'z bilan ifodalang. Mavzuni o'rganishgacha bolgan fikringiz bilan taqqoslang.

IV.Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. O'tilgan mavzuga oid savol va topshiriqlar yozilgan kartochkalar tarqatiladi. O'quvchilar topshiriqlarni bajarib, o'tilgan mazuni qismlarga bo'lib gapirishadi, xulosa chiqarishadi, o'qituvchi tomonidan umumlashtiriladi.

V.O'quvchilarni rag'batlantirish. darsni yakunlash, darsda faol qatnashgan o'quvchilar rag'bat kartochkalari bilan rag'batlantiriladi.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: "Toza havo uchun" mavzusida qanday ishlar amalga oshirish mumkinligi haqiga fikringizni yozing.

O'IBDO': ______________________ ______________ ______________

(imzo) *(sana)*

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Mikrob, virus va Salomat qiz K. Turdiyev

Maqsadlar:

a) ta’limiy maqsad-o‘quchilarga bugungi mavzuga oid bilim va tushunchalar berish, to‘g‘ri, ongli, ifodali o‘qish ko‘nikmalarini takomillashtirish, lug‘at boyligini oshirish, o‘zbek va jahon ertaklari, she’rlar, tez aytish-u topishmoqlar, maqollar, qiziqarli boshqotirmalar orqali og‘zaki nutqini o‘stirish.

b) tarbiyaviy maqsad- Vatan va tabiat go‘zalliklari madhi, ota-onaga, yor-birodarlarga mehr-muruvvat tuyg‘ularini shakillantirish.

d) rivojlantiruvchi maqsad-o‘quvchilarning mavzuga oid bilim, ko‘nikma, malakalarini rivojlantirish. Inson fe’lida uchrab turadigan ba’zi qusurlar va ularning oqibati tasvirlangan ibratga to‘la lavhalar, ertaklar-u rivoyatlar, maqol, matal, topishmoqlar, tez aytishlar orqali o‘quvchilarning dunyoqarashini kengaytirish va nutqini rivojlantirish.

O‘zini o‘zi rivojlantirish kompetensiyasi:

turli yo‘nalishdagi (ertak, sarguzasht, hikoya va san’atga doir) kitoblarni muntazam o‘qish va o‘rganish;
yaxshilik va yomonlikni bir-biridan farqlay olish va yaxshi fazilatlarga rioya qilish;
o‘zining xato va kamchiliklarini to‘g‘ri tushunish, o‘zini nazorat qilish va xatolarini tuzatishga harakat qilish;
o‘qib-o‘rganib borish orqali bilimini oshirib borish.

Ijtimoiy faol fuqarolik kompetensiyasi:

jamiyatda bo‘layotgan voqea, hodisa va jarayonlarga daxldorlikni his etish va faol ishtirok etish.

Dars turi: yangi bilim beruvchi

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Darsning vositalari: dars rejasi, mavzuga oid rasmlar, tarqatmalar, texnik vositalar.

Shakl: jamoa, guruhda ishlash, hamma o‘zi uchun.

Nazorat: o‘quvchilarning darsda faolligi kuzatilib, hisobga olib boriladi.

Baholash: o‘quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxirida e’lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo‘limlar	Vaqti
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O‘tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O‘quvchilarni rag‘batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, yo‘qlama qilish, o‘quvchilarni darsga tayyorgarliklarini tekshirish.

II. O‘tilgan mavzuni mustahkamlash. o‘tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o‘tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o‘tkazilib no‘to‘g‘ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko‘rsatma beriladi.

III. Yangi mavzu bayoni:

Kavsar Turdiyeva

Kavsar Turdiyeva 1958-yil 6-avgustda Toshkent shahrida ziyoli oilada tug'ilgan. Shoiraning “Mitti qo‘g‘irchoqboz” , “Quvnoq alifbo olamiga sayohat”, “Sog'inchlar sochilgan bekatda” , “ Dunyoni saqlang, bolalar” , “O‘ynayapman, o'ylayapman”, “Qush bo’lib uchgan ona“, “Raqamlar bo'ylab sayohat” kabi ko‘plab she’riy to'plamlari nashr etilgan.

Mikrob, virus va Salomat qiz haqida ertak

Bor ekan-u, yo‘q ekan,
Och ekan-u, to‘q ekan,
Ota-ona yolg'izi
Bor ekan bitta qizi.
Ismi ekan Salomat,

Chiroyli va xushqomat.
Xo‘b orasta yurarkan,
Jismoniy mashq qilarkan.
Kerak bo‘lganda har dam
Berarkan zarur yordam.

Bir kun ko ribdi u tush:
Kichik odamlar xomush
Yoniga kelgan emish,
Shu so‘zni degan emish:
“Qo‘rqib ketmagin faqat,

Sen tomonga, Salomat,
Bizni keltirdi qayg'u,
Bir oy bizni ezdi u.
Bir dushman nomi -
Mikrob,
Yonida Virus-xarob.
Yurtimiz bosib oldi,
Odamlar holdan toydi.
Munajjimlar yulduzga
Qarab dedilar bizga:
“Xaloskorimiz faqat,
Bir qiz - ismi Salomat.
Yuguringlar, yelinglar,
Uni olib kelinglar.
Kimgaki yordam kerak,
U doim berar ko'mak!”
Va biz otlandik yo'lga,
Maqsadni tugib dilga.
Rosa yugurdik, chopdik,
Nihoyat, seni topdik.
Voqeani bilgach qiz,
Boshin chayqar: “ Eh,
esiz!”

So‘ng ancha o'ylab qolar,
Qo’liga to'rva olar.
Unga solar sarimsoq,
Piyoz, qalampirmunchoq,
Yalpiz va yerqalampir,
Na’matak va zanjabil,
So‘ng yasab ancha niqob,
“Yuringlar!” debdi shu tob.
Shivirlab, yumgancha ko‘z,
Aytilar sehrli so‘z:
“Shumati, bumati, davara,
Qiynalmay, bo’lmayin
ovora,
Samoni bir zumda
quchaylik,
“Yash” sayyorasiga
uchaylik” .
Shu payt ularni bo‘ron
Eltdi o‘sha yurt tomon.
Hamma yoqda oh-u voy,
Bemorlarga yetmas joy.
Yo‘tal, aksirish, hiqichoq,
Og‘riqlardan oh-u voh.

Mikrob virus yonida,
Burnidir osmonida,
Yurishibdi gerdayib,
Kasalliklarni yoyib.
Biri qirol, biri shoh
Juda ham qalin o‘rtoq.
Yonlarida vazir Gripp,
Oyna-eshikni yopib
Tumov hamda shamollash,
Deguningcha hash-u pash,
Yetib kelar yoningga,
Og'riq berar joningga.
Salomat jimib qoldi,
Atrofga nazar soldi.
Nima qilsa bo'ladi?
Qizcha shuni o'yladi

She’r mazmuniga mos kelmaydigan gapni aniqlang.
Salomat xushqomat va aqlli qiz edi.
Eshikni ochsam, yelvizak kirdi.
Insonlarga ko‘mak kerak.
U to'rvaxaltasini ko'tarib keldi.
Atrofdan aks-sado eshitildi.
Hash-pash deguncha o‘sha joyga yetib bordik.

IV.Yangi mavzuni mustahkamlash: o‘tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o‘tkaziladi. O‘tilgan mavzuga oid savol va topshiriqlar yozilgan kartochkalar tarqatiladi. O‘quvchilar topshiriqlarni bajarib, o‘tilgan mazuni qismlarga bo‘lib gapirishadi, xulosa chiqarishadi, o‘qituvchi tomonidan umumlashtiriladi.
V.O‘quvchilarni rag‘batlantirish. darsni yakunlash, darsda faol qatnashgan o‘quvchilar rag‘bat kartochkalari bilan rag‘batlantiriladi.
VI. Uyga vazifani e’lon qilish: Ertakni ifodali o‘qing

O‘IBDO‘: ______________________ ______________ ______________
(imzo) *(sana)*

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Mikrob, virus va Salomat qiz II

Maqsadlar:

a) ta’limiy maqsad-o‘quchilarga bugungi mavzuga oid bilim va tushunchalar berish, to‘g‘ri, ongli, ifodali o‘qish ko‘nikmalarini takomillashtirish, lug‘at boyligini oshirish, o‘zbek va jahon ertaklari, she’rlar, tez aytish-u topishmoqlar, maqollar, qiziqarli boshqotirmalar orqali og‘zaki nutqini o‘stirish.

b) tarbiyaviy maqsad- Vatan va tabiat go‘zalliklari madhi, ota-onaga, yor-birodarlarga mehr-muruvvat tuyg‘ularini shakillantirish.

d) rivojlantiruvchi maqsad-o‘quvchilarning mavzuga oid bilim, ko‘nikma, malakalarini rivojlantirish. Inson fe’lida uchrab turadigan ba’zi qusurlar va ularning oqibati tasvirlangan ibratga to‘la lavhalar, ertaklar-u rivoyatlar, maqol, matal, topishmoqlar, tez aytishlar orqali o‘quvchilarning dunyoqarashini kengaytirish va nutqini rivojlantirish.

Axborot bilan ishlash kompetensiyasi:

mavjud axborot manbalaridan (kitob, telefon, kompyuter) foydalana olish va ulardagi materiallarga ongli munosabat bildirish, xulosa chiqarish;

kerakli axborotlarni kutubxonadagi adabiyotlardan qidirib topa olish.

O‘zini o‘zi rivojlantirish kompetensiyasi:

turli yo‘nalishdagi (ertak, sarguzasht, hikoya va san’atga doir) kitoblarni muntazam o‘qish va o‘rganish;

yaxshilik va yomonlikni bir-biridan farqlay olish va yaxshi fazilatlarga rioya qilish;

o‘zining xato va kamchiliklarini to‘g‘ri tushunish, o‘zini nazorat qilish va xatolarini tuzatishga harakat qilish;

o‘qib-o‘rganib borish orqali bilimini oshirib borish.

Ijtimoiy faol fuqarolik kompetensiyasi:

jamiyatda bo‘layotgan voqea, hodisa va jarayonlarga daxldorlikni his etish va faol ishtirok etish.

Dars turi: yangi bilim beruvchi

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Darsning vositalari: dars rejasi, mavzuga oid rasmlar, tarqatmalar, texnik vositalar.

Shakl: jamoa, guruhda ishlash, hamma o‘zi uchun.

Nazorat: o‘quvchilarning darsda faolligi kuzatilib, hisobga olib boriladi.

Baholash: o‘quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxirida e’lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo‘limlar	Vaqti
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O‘tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O‘quvchilarni rag‘batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, yo‘qlama qilish, o‘quvchilarni darsga tayyorgarliklarini tekshirish.

II. O‘tilgan mavzuni mustahkamlash. o‘tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o‘tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o‘tkazilib no‘to‘g‘ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko‘rsatma beriladi.

III. Yangi mavzu bayoni:

So‘zlarning ko'zgudagi aksini o'qing. Bu so ‘zlarni birlashtiruvchi jihatlarni ayting.

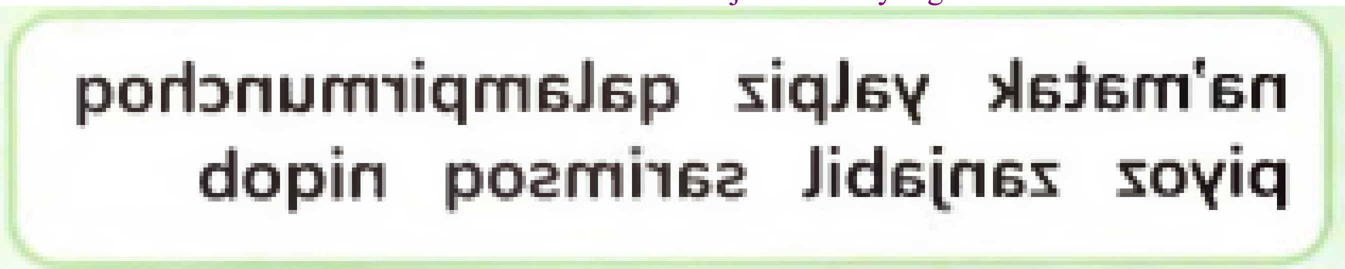

Mikrob, virus va Salomat qiz haqida ertak

Kavsar Turdiyeva

Yo‘qotmasdan o‘zini
Aytdi dadil so‘zini.
Mikrofon olib shu tob: -
Hamma taqvolsin niqob.
Eshik-oyna ochilsin!
Yelvizakdan qochilsin!
Tozalansin uylar ham,
Hatto ko‘cha-ko‘ylar ham.
Q o‘llar toza yuvilsin,
Barcha mikrob quvilsin!
Viruslarni qirmoq shart,
Piyozdan siqib sharbat.
Tayyorlaymiz o ‘q-qurol,
U bo‘ladi dorivor.
-Hamma ishga kirishdi,
Mikrob bilan kurashdi.
Buni eshitib shu tob
Razil Virus va Mikrob
Jahldan tutoqdilar,
Qahr bilan boqdilar.
Endi jangga kirishar,
Jon-jahd bilan kurashar.
Isitmani ko'tarar,
Qaqshatar va titratar.
Shodlikni aritishar,
Darmonni quritishar.
Salomatda esa bor
O‘q-dorilar dorivor.
Separ Mikrobga uni
Bitadi Mikrob kuni.
Virus-Mikrob qirilar,
Dorilarga urilar,
Virus boshiga to'qmoq
Urar yana Sarimsoq.
Yov ishi chiqar puchga,
Bemorlar kirar kuchga!
“ Endi, - deydi Salomat,
- Yaratamiz alomat
Giyohlardan damlama.
Ular to'rvamda, mana.
Yalpiz va Yerqalampir,
Na’matak va Zanjabil,
Qani ishga, odamlar,
Bemor topsin yordamlar!
Yana qalampirmunchoq
Olib keldim bir quchoq” .
Ishlar qizir har joyda,
Harakat - koni foyda.
Paydo bo‘la boshlanur
Bemorlar ko‘zida nur.
Sayyora aholisi
Salomatdan barisi
Juda minnatdor, xursand,
Uning obro‘si baland.
Barcha quvvatga to'lar,
Damlamalar kuch berar.
Mana so'nggi bemor ham,
Tuzaldi, bo‘ldi bardam.
“Yash” sayyoraning ahli,
Katta-yu kichik - bari:
Salomatga der “ Rahmat!”
Xursand bo'lishib behad,
Sovg'a bilan siylashar,
Ezgu tilak tilashar.
Yengildi yovuz Mikrob,
Virus ham bo‘ldi xarob,
Gripp ham Tumov qochdi,
Sog'lomlikka yo‘l ochdi.
“Yash” sayyorasi esa
Endi nom oldi “Yasha!”
Salomat uyga qaytar,
Sehrli so‘zlar aytar:
“Shumati, bumati, davara,
Qiynalmay, bo‘lmayin
ovora,
Samoni bir zumda
quchayin,
Ona Yer, sen tomon
uchayin!”
U uyda bo‘ldi paydo,
Uzoqdan keldi sado:
“Neki “Yasha” xalqi bor,
Bari sendan minnatdor.
Qo'llab hayot farzini,
Sog'lom turmush tarzini,
Sendagi sabr, ishonch
Keltirdi bizga quvonch” .

yelvizak- qarama-qarshi eshik-deraza ochiq bo‘lgan paytda yoki tor oraliqdan o‘tib turadigan havo oqimi, o‘tkinchi shamol

Ertakni ifodali o'qing va qofiyadosh so'zlarni aniqlang. Ertak matnidan Salomatning aytgan gaplarini topib o‘qing. Quyidagi tushunchalarni ertakdagi voqealar mazmuni bilan bog’lang. Fikringizni izohlang

IV.Yangi mavzuni mustahkamlash: o‘tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o‘tkaziladi. O‘tilgan mavzuga oid savol va topshiriqlar yozilgan kartochkalar tarqatiladi. O‘quvchilar topshiriqlarni bajarib, o‘tilgan mazuni qismlarga bo‘lib gapirishadi, xulosa chiqarishadi, o‘qituvchi tomonidan umumlashtiriladi.

V.O‘quvchilarni rag‘batlantirish. darsni yakunlash, darsda faol qatnashgan o‘quvchilar rag‘bat kartochkalari bilan rag‘batlantiriladi.

VI. Uyga vazifani e’lon qilish: Ertakni ifodali o‘qing. “Sog‘lom turmush tarzi” mavzusida matn tuzing.

O‘IBDO‘: ________________________ _______________ ______________

(imzo) *(sana)*

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Tan sihatlik - tuman boylik

Maqsadlar:

a) ta'limiy maqsad-o'quchilarga bugungi mavzuga oid bilim va tushunchalar berish, to'g'ri, ongli, ifodali o'qish ko'nikmalarini takomillashtirish, lug'at boyligini oshirish, o'zbek va jahon ertaklari, she'rlar, tez aytish-u topishmoqlar, maqollar, qiziqarli boshqotirmalar orqali og'zaki nutqini o'stirish.

b) tarbiyaviy maqsad- Vatan va tabiat go'zalliklari madhi, ota-onaga, yor-birodarlarga mehr-muruvvat tuyg'ularini shakillantirish.

d) rivojlantiruvchi maqsad-o'quvchilarning mavzuga oid bilim, ko'nikma, malakalarini rivojlantirish. Inson fe'lida uchrab turadigan ba'zi qusurlar va ularning oqibati tasvirlangan ibratga to'la lavhalar, ertaklar-u rivoyatlar, maqol, matal, topishmoqlar, tez aytishlar orqali o'quvchilarning dunyoqarashini kengaytirish va nutqini rivojlantirish.

Axborot bilan ishlash kompetensiyasi:

mavjud axborot manbalaridan (kitob, telefon, kompyuter) foydalana olish va ulardagi materiallarga ongli munosabat bildirish, xulosa chiqarish;

kerakli axborotlarni kutubxonadagi adabiyotlardan qidirib topa olish.

Ijtimoiy faol fuqarolik kompetensiyasi:

jamiyatda bo'layotgan voqea, hodisa va jarayonlarga daxldorlikni his etish va faol ishtirok etish.

Matematik savodxonlik, fan va texnika yangiliklaridan xabardor bo'lish hamda foydalanish kompetensiyasi:

bir kunlik xarajatlarni hisoblashni bilish.

Dars turi: yangi bilim beruvchi

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Darsning vositalari: dars rejasi, mavzuga oid rasmlar, tarqatmalar, texnik vositalar.

Shakl: jamoa, guruhda ishlash, hamma o'zi uchun.

Nazorat: o'quvchilarning darsda faolligi kuzatilib, hisobga olib boriladi.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxirida e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vaqti
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, yo'qlama qilish, o'quvchilarni darsga tayyorgarliklarini tekshirish.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi.

III. Yangi mavzu bayoni:

Berilgan gaplarni o'qing. Ulardan keyin sodir bo'lgan voqealarni so'zlab bering.

a. Kunlardan bir kuni Asadulla maktabdan qaytayotganida tilanchini ko'rib qolibdi.
b. Asadulla bog'da ishlayotgan bobosi bilan suhbatlashdi.
d. Ertasi kuni onasidan ko'proq tamaddi tayyorlashni iltimos qilibdi.
e. Otasidan pul so'ragan Asadulla bahona topa olmadi.
f. Ziyrak, donishmand boboning taxmini to'g'ri edi.
g. Bobo tilanchi yigitni so'roqqa tutibdi.

Ertakni qismlarga bo'lib, unga sarlavha qo'ying.
Asadullaning sifatlarini davom ettiring:

Mehribon, aqlli, jonkuyar... .

Qaysi fikr to'g'ri?

Talonchi juda nochor edi – Talonchi juda dangasa edi
Asadulla chaqqon bola edi – Asadulla mahmadona edi
Bobosi qizg'anchiq edi – Bobosi sinchkov edi

Tilanchi yigitning xususiyatlarini ochib beruvchi 3 ta savol tuzing.
Ertak mazmuniga mos maqol ayting.

IV.Yangi mavzuni mustahkamlash: o‘tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o‘tkaziladi. O‘tilgan mavzuga oid savol va topshiriqlar yozilgan kartochkalar tarqatiladi. O‘quvchilar topshiriqlarni bajarib, o‘tilgan mazuni qismlarga bo‘lib gapirishadi, xulosa chiqarishadi, o‘qituvchi tomonidan umumlashtiriladi.

V.O‘quvchilarni rag‘batlantirish. darsni yakunlash, darsda faol qatnashgan o‘quvchilar rag‘bat kartochkalari bilan rag‘batlantiriladi.

VI. Uyga vazifani e’lon qilish: Ertakni qismlarga bo'lib qayta hikoya qilib bering. Siz salomatligingizni asrash uchun qanday ishlar qila olasiz? Fikringizni kichik matn shaklida yozing.

O‘IBDO‘: ____________________ ______________ ______________

(imzo) *(sana)*

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Chuchvarachi chumchuq xola

Maqsadlar:

a) ta'limiy maqsad-o'quchilarga bugungi mavzuga oid bilim va tushunchalar berish, to'g'ri, ongli, ifodali o'qish ko'nikmalarini takomillashtirish, lug'at boyligini oshirish, o'zbek va jahon ertaklari, she'rlar, tez aytish-u topishmoqlar, maqollar, qiziqarli boshqotirmalar orqali og'zaki nutqini o'stirish.

b) tarbiyaviy maqsad- Vatan va tabiat go'zalliklari madhi, ota-onaga, yor-birodarlarga mehr-muruvvat tuyg'ularini shakillantirish.

d) rivojlantiruvchi maqsad-o'quvchilarning mavzuga oid bilim, ko'nikma, malakalarini rivojlantirish. Inson fe'lida uchrab turadigan ba'zi qusurlar va ularning oqibati tasvirlangan ibratga to'la lavhalar, ertaklar-u rivoyatlar, maqol, matal, topishmoqlar, tez aytishlar orqali o'quvchilarning dunyoqarashini kengaytirish va nutqini rivojlantirish.

O'zini o'zi rivojlantirish kompetensiyasi:

turli yo'nalishdagi (ertak, sarguzasht, hikoya va san'atga doir) kitoblarni muntazam o'qish va o'rganish;
yaxshilik va yomonlikni bir-biridan farqlay olish va yaxshi fazilatlarga rioya qilish;
o'zining xato va kamchiliklarini to'g'ri tushunish, o'zini nazorat qilish va xatolarini tuzatishga harakat qilish;
o'qib-o'rganib borish orqali bilimini oshirib borish.

Milliy va umummadaniy kompetensiyasi:

badiiy adabiyotda aks etgan vatanparvarlik, insonparvarlik g'oyalarini, umuminsoniy va milliy qadriyatlar tasviridagi o'ziga xosliklarni anglash;
yovuzlik va xunuklikdan nafratlana bilish;
yaxshi va yomon odatlarni bir-biridan farqlay olish.

Dars turi: yangi bilim beruvchi

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Darsning vositalari: dars rejasi, mavzuga oid rasmlar, tarqatmalar, texnik vositalar.

Shakl: jamoa, guruhda ishlash, hamma o'zi uchun.

Nazorat: o'quvchilarning darsda faolligi kuzatilib, hisobga olib boriladi.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxirida e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vaqti
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, yo'qlama qilish, o'quvchilarni darsga tayyorgarliklarini tekshirish.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi.

III. Yangi mavzu bayoni:

Muazzam Ibrohimova 1975-yilda Farg'ona viloyatining Quvasoy shahrida tavallud topgan. Bolajonlar uchun "Oqtoshlik shumtakalarning Yangi Zilopiyadagi sarguzashtlari" , " Ikki do'st" , "Sumalakxo'r samolyot" kabi kitoblari nashr etilgan.

Chuchvarachi chumchuq xola

Bahor kelib chor atroflar
Ko‘z quvnatib yashnadi.
Chuchvarachi chumchuq xola
O‘z ishini boshladi.
Erta tongdan erinmasdan
Giyoh terdi o‘tloqda.
Charchasa ham, churq etmasdan
Obdon yuvdi buloqda.
Surpa yozib, xamir qordi
Bo'lib rosa ovora.
Ta’mi shirin chuchvaraga
To’lib ketdi tog'ora...
- Kelib qoling, hoy, yeb qoling
Ko‘klamoyning oshidan.
Sizga atay terib keldim
Qir, adirlar qoshidan.
Yalpiz chiqdi, ariqlaming
Roshlarini cho'qisam,
Ming bir dardga shifo ekan,
Kitoblardan o'qisam.
Jag‘-jag‘ qonni tozalasa,
Yordam berar ismaloq.
Ehhe, qancha quvvat bo‘lar
Quyonquloq otquloq.
Barchasini sanar bolsam,
Sovib qolar chuchvaram.
Qani, keling, bugun tekin,
Bo‘shab qolsin tog‘oram.
Ayiqpolvon, birpasgina
Yemay turgin asalni,
Bu giyohlar asalday zo‘r!
Davolaydi kasalni.
Bo‘ri tog‘a, o‘tib ketmang
Mazasini bilmasdan.
Tulkibonu, chuchvara yeng,
Chumchuqxo'rlik qilmasdan.
Qoplon aka, yotibsizmi
Qarab quruq suyakka?
Ikki kosa chuchvara yeb,
Kuch qo‘shing-da, bilakka.
Xolamizning oshxonasi
O‘rmonimiz yonida.
Uch-to‘rt to'nka o'rindiqdir,
Maysa unar polida.
Joy yetmagan yerga qo'ndi,
Kim daraxtning uchiga.
Ishonmasdi ahli o‘rmon
Chuchvaraning kuchiga.
Yeb bo'lishgach, maza qilib
Qoshiqlarni yalashdi.
Yuqi qolgan tog'orani
Olmaxonlar talashdi.
Mo'jiza ko‘p kuttirmadi,
Qoyil qoldi barchasi.
Ko‘p dardlardan xalos bo‘ldi
Kasallarning qanchasi.
Shundan buyon qish tugamay
Taqillasa tomoqlar,
Chuchvaraxo'r jonivorlar
Terib kelar giyohlar.
Tulkixon der:
- Avval buni
Toza yuvib olamiz.
Horib-charchab qolmasin-da,
Chuchvarachi xolamiz!

Yalpizning ming dardga davo ekanligini bilarmidingiz? Yalpiz yurak faoliyatini yaxshilashi, tez-tez urishining old ini olishi,qon aylanishini me’yorga keltirishi va terlatish xususiyatlari zamonlar sinovidan o‘tgan. Undan shamollashda va isitmani tushirishda foydalanilgan. Yalpizning yallig’lanishiga qarshi malhamligi ma’lum.

IV.Yangi mavzuni mustahkamlash: o‘tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o‘tkaziladi. O‘tilgan mavzuga oid savol va topshiriqlar yozilgan kartochkalar tarqatiladi. O‘quvchilar topshiriqlarni bajarib, o‘tilgan mazuni qismlarga bo‘lib gapirishadi, xulosa chiqarishadi, o‘qituvchi tomonidan umumlashtiriladi.

V.O‘quvchilarni rag‘batlantirish. darsni yakunlash, darsda faol qatnashgan o‘quvchilar rag‘bat kartochkalari bilan rag‘batlantiriladi.

VI. Uyga vazifani e’lon qilish: She’rni ifodali o‘qing. She’rda berilgan giyohlar haqida ma’lumot to'plang.

O‘IBDO‘: ______________________ ______________ _____________

(imzo) *(sana)*

19- dars Bo’lim yuzasidan takrorlash.

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Qari bilganni pari bilmas

Maqsadlar:

a) ta’limiy maqsad-o‘quchilarga bugungi mavzuga oid bilim va tushunchalar berish, to‘g‘ri, ongli, ifodali o‘qish ko‘nikmalarini takomillashtirish, lug‘at boyligini oshirish, o‘zbek va jahon ertaklari, she’rlar, tez aytish-u topishmoqlar, maqollar, qiziqarli boshqotirmalar orqali og‘zaki nutqini o‘stirish.

b) tarbiyaviy maqsad- Vatan va tabiat go‘zalliklari madhi, ota-onaga, yor-birodarlarga mehr-muruvvat tuyg‘ularini shakillantirish.

d) rivojlantiruvchi maqsad-o‘quvchilarning mavzuga oid bilim, ko‘nikma, malakalarini rivojlantirish. Inson fe’lida uchrab turadigan ba’zi qusurlar va ularning oqibati tasvirlangan ibratga to‘la lavhalar, ertaklar-u rivoyatlar, maqol, matal, topishmoqlar, tez aytishlar orqali o‘quvchilarning dunyoqarashini kengaytirish va nutqini rivojlantirish.

Axborot bilan ishlash kompetensiyasi:

mavjud axborot manbalaridan (kitob, telefon, kompyuter) foydalana olish va ulardagi materiallarga ongli munosabat bildirish, xulosa chiqarish;

kerakli axborotlarni kutubxonadagi adabiyotlardan qidirib topa olish.

O‘zini o‘zi rivojlantirish kompetensiyasi:

turli yo‘nalishdagi (ertak, sarguzasht, hikoya va san’atga doir) kitoblarni muntazam o‘qish va o‘rganish;

yaxshilik va yomonlikni bir-biridan farqlay olish va yaxshi fazilatlarga rioya qilish;

o‘zining xato va kamchiliklarini to‘g‘ri tushunish, o‘zini nazorat qilish va xatolarini tuzatishga harakat qilish;

o‘qib-o‘rganib borish orqali bilimini oshirib borish.

Dars turi: yangi bilim beruvchi

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Darsning vositalari: dars rejasi, mavzuga oid rasmlar, tarqatmalar, texnik vositalar.

Shakl: jamoa, guruhda ishlash, hamma o‘zi uchun.

Nazorat: o‘quvchilarning darsda faolligi kuzatilib, hisobga olib boriladi.

Baholash: o‘quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxirida e’lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo‘limlar	Vaqti
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O‘tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O‘quvchilarni rag‘batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, yo‘qlama qilish, o‘quvchilarni darsga tayyorgarliklarini tekshirish.

II. O‘tilgan mavzuni mustahkamlash. o‘tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o‘tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o‘tkazilib no‘to‘g‘ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko‘rsatma beriladi.

III. Yangi mavzu bayoni:

Rasmni kuzating. Kattalarga ko‘rsatilayotgan hurmat va ehtirom haqida 3 ta fikr bildiring.

Qari bilganni pari bilmas

O‘zbek xalq ertagi

Qadim zamonda, Sharq tomonda aytgani aytgan, degani degan zolim podshoh o'tgan ekan. U boylik, mol-u dunyo uchun hech narsadan tap tortmas ekan. Lining boyligi, hech yerga sig'mas, biroq podshoh uni sarflash o'miga to‘plagani to‘plagan ekan. Podshoh o‘ylab-o‘ylab qariyalar ishlamaydi, ulardan foyda yo‘q, hammasini shahardan haydash kerak, degan qarorga kelibdi. Kunlarning birida u shunday farmon chiqaribdi: “Qo‘l ostimdagi har bir tirik jon yetmish yoshgacha tinmay mehnat qilishi kerak. Kimki yetmishdan oshsa, ishga yaroqsiz sanaladi. Uning tirik yurishidan foyda yo‘q. Shuning uchun bundaylarning yaqin kishisi tog‘ga olib chiqib tashlab kelsin. Kimki bu farmonga amal qilmasa, boshi o'limda, moli talonda!”Ko‘p o‘tmay, bu podshohlikda qari kishilar qolmabdi. Shu mamlakatda bir yigit bo‘lib, uning xotini, bola-chaqasi va keksayib qolgan otasi bor ekan. Choi yetmish yoshga to‘lgan kuni podshoh yasovullari kirib, yigitdan otasini yo'qotib kelishni talab qilishibdi.Yigit otasi uchun el-u yurtga osh beribdi va otasini yelkalab, tog'ga chiqa boshlabdi. Tog'ning tepasida supaga o‘xshash bir yassi tosh bo lib, hamma shu yerga kelganda dam olar ekan. Yigit ham o‘sha yerga yetib kelibdi. Otasi uning orqasida turib qah-qah otib kulib yuboribdi.- Ota, - debdi yigit yig‘lab, - men sizni to‘y-tomoshaga emas, zolim zulmi tufayli o‘limga olib ketyapman. Siz yig lash o'rniga kulasiz! Buning sababi nima?- Ey o‘g ‘lim, - debdi chol, - bu dunyoda yaxshilik ham, yomontik ham qaytar ekan. Bir zamonlar men ham ojiz, notavon bechora otamni ko'tarib olib ketayotganda, xuddi shu yerga kelganda dam olgan edim. Meni sen o'limga olib borsang, seni ham kun kelib o‘g‘ling olib boradi, shunga ham yig‘layapman, ham kulyapman! Bu gap yigitga qattiq ta’sir qilibdi va u yig'lab bunday debdi: - Agar meni qiynoqqa solsalar ham, zindonga tashlasalar ham mayli. Sizni men tog‘da tashlab ketmayman. Bu zolimgayam bir kun o‘lim bordir!Yigit kechasi otasini uyiga qaytarib olib kelibdi. Tom tepasidagi xashaklar orasiga birov ko'rmaydigan qilib joy qilib beribdi. Chol kunduzlari kapadan chiqmay yotar, kechalari hovliga tushib, bolalari bilan suhbatlashar ekan. Shu ahvolda kunlar, oylar, yillar o‘ta boshlabdi...

yasovul - podshoh xizmatchilari

kapa - vaqtincha yashash uchun daraxt shoxshabbalari bilan o‘rab quriladigan xona, chayla

Juftlikda ishlang. “To‘g‘ri va noto‘g‘ri” mashqi

Fikrlar mazmuni	To‘g‘ri / Noto‘g‘ri
Sharq tomonda aytgani aytgan, degani degan zolim podshoh o'tgan ekan.	
Mamlakatda qurg'oqchilik boshlanibdi. Suv tanqisligidan ekinlar quribdi, tashnalikdan odamlar, hayvonlar qirila boshlabdi.	
Podshoh qanchadan qancha dono kishilarni qirib yuborganiga afsuslanmabdi.	
O'g'li bitta qush, bitta kapalak tutib kelib, ularning oyog'iga ip bog'lab, qo'yib yuboribdi-da, orqasidan boribdi.	
"Mamlakatimizda hech kim qarilarga ozor bermasin, ularni izzat va hurmat bilan asrasinlar!" deb farmon beribdi podshoh.	
Hasharchilar tog'-u toshlarni qo'porib, soy qazib, suvni shaharga olib kelibdilar. Qanchadan qancha yerlar ekinzor bo'libdi.	

IV.Yangi mavzuni mustahkamlash: o‘tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o‘tkaziladi. O‘tilgan mavzuga oid savol va topshiriqlar yozilgan kartochkalar tarqatiladi. O‘quvchilar topshiriqlarni bajarib, o‘tilgan mazuni qismlarga bo‘lib gapirishadi, xulosa chiqarishadi, o‘qituvchi tomonidan umumlashtiriladi.

V.O‘quvchilarni rag‘batlantirish. darsni yakunlash, darsda faol qatnashgan o‘quvchilar rag‘bat kartochkalari bilan rag‘batlantiriladi.

VI. Uyga vazifani e’lon qilish: Ertakni o‘qing va mazmunini sozlab bering. Oilangizda qariyalarga ko'rsatilayotgan e’tibor haqida kichik hikoya yozing

O‘IBDO‘: ______________________ ______________ ______________

(imzo) *(sana)*

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Nok. Latif Mahmudov

Maqsadlar:

a) ta’limiy maqsad-o‘quchilarga bugungi mavzuga oid bilim va tushunchalar berish, to‘g‘ri, ongli, ifodali o‘qish ko‘nikmalarini takomillashtirish, lug‘at boyligini oshirish, o‘zbek va jahon ertaklari, she’rlar, tez aytish-u topishmoqlar, maqollar, qiziqarli boshqotirmalar orqali og‘zaki nutqini o‘stirish.

b) tarbiyaviy maqsad- Vatan va tabiat go‘zalliklari madhi, ota-onaga, yor-birodarlarga mehr-muruvvat tuyg‘ularini shakillantirish.

d) rivojlantiruvchi maqsad-o‘quvchilarning mavzuga oid bilim, ko‘nikma, malakalarini rivojlantirish. Inson fe’lida uchrab turadigan ba’zi qusurlar va ularning oqibati tasvirlangan ibratga to‘la lavhalar, ertaklar-u rivoyatlar, maqol, matal, topishmoqlar, tez aytishlar orqali o‘quvchilarning dunyoqarashini kengaytirish va nutqini rivojlantirish.

Milliy va umummadaniy kompetensiyasi:

badiiy adabiyotda aks etgan vatanparvarlik, insonparvarlik g‘oyalarini, umuminsoniy va milliy qadriyatlar tasviridagi o‘ziga xosliklarni anglash;

yovuzlik va xunuklikdan nafratlana bilish;

yaxshi va yomon odatlarni bir-biridan farqlay olish.

Ijtimoiy faol fuqarolik kompetensiyasi:

jamiyatda bo‘layotgan voqea, hodisa va jarayonlarga daxldorlikni his etish va faol ishtirok etish.

Matematik savodxonlik, fan va texnika yangiliklaridan xabardor bo‘lish hamda foydalanish kompetensiyasi:

bir kunlik xarajatlarni hisoblashni bilish.

Dars turi: yangi bilim beruvchi

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Darsning vositalari: dars rejasi, mavzuga oid rasmlar, tarqatmalar, texnik vositalar.

Shakl: jamoa, guruhda ishlash, hamma o‘zi uchun.

Nazorat: o‘quvchilarning darsda faolligi kuzatilib, hisobga olib boriladi.

Baholash: o‘quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxirida e’lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo‘limlar	Vaqti
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O‘tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O‘quvchilarni rag‘batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, yo‘qlama qilish, o‘quvchilarni darsga tayyorgarliklarini tekshirish.

II. O‘tilgan mavzuni mustahkamlash. o‘tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o‘tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o‘tkazilib no‘to‘g‘ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko‘rsatma beriladi.

III. Yangi mavzu bayoni:

Latif Mahmudov 1933-yilning 1-iyul kuni Toshkent shahar Mirobod mahallasida tavallud topgan.Yozuvchining ijodiy faoliyati 1956- yildan boshlangan bo‘lib, u asosan, bolalar va o‘smirlar uchun hikoya, qissa, pyesa hamda kinossenariylar yaratdi. Shu kungacha adibning o'ttizdan ortiq kitoblari nashr etilgan. Latif Mahmudov 2000-yilda

“Sog'lom avlod uchun” ordeni bilan taqdirlangan.

Nok

Latif Mahmudov

Bu yerga kelganimizga uch-to‘rt oy boldi. Men ham, oyim ham, dadam ham yangi uyga, qo‘ni-qo‘shnilarga allaqachon o'rganib ketdik. Buvim esa xuddi biror narsasini yo‘qotgandek xayol surib qolar, turib-turib eski hovlini qo'msab qoladi:- Eski mahallaga bir borib kelsak-chi, a?Bu gap menga yoqmaydi.- Qiziqsiz-a, buvi, - deyman, - eski mahalla qoldimi? Shunda buvim birdan bo'shashib:- Eshikning oldidagi nok turganmikan? - deydi. Buvimga hayronman. Ko‘chayotganimizda boshqa narsalar qolib nokka achingan. Men-ku, nokni eslasam yuragim g'ash bo‘ladi. Kesilib ketsin deb yuraman.Buvimning xomushligi bahona bo‘ldi-yu, kiyindim. Buvimning oldiga kirib:- Qani, yuring, - dedim.Shu tobda bechora buvim yosh boladek quvonib ketdi. Mana, ikkimiz avtobusda eski mahallaga ketyapmiz.Buvim oynadan bosh chiqardilar, ilhaq bolib nimanidir qidirdilar. Men esa qani edi, nok kesilib to‘nka-po‘nkasini ham buldozer qo‘porib tashlagan bo'lsa, deb boryapman.Bunday deyishimning sababi bor.Ayni nok pishig'i. Ertaga tomosha degan kuni allavaqtgacha uxlayolmay yulduzlarga qarab yotdim. Tongga yaqin ko'zim ilingan ekan, peshonamga tushgan allaqanday mushtdan dodlab o‘rnimdan turib ketdim. Qarasam, yostig'imning ustida bir dona nok dumalab yotibdi. Eng yomoni, hash-pash deguncha chap ko‘zim ko'karib, qovoqlarim shishib chiqdi. Bunaqa bashara bilan ko'chaga ham chiqib bo'lmas edi.0 ‘sha kuni hech qayoqqa bormay, alamimdan dumalab yotdim. Keyin chidayolmay, devorga chiqdim-u, kattakon bir shoxini arralab tashladim. 0 ‘sha kuni dadamning koyiganini hisobga olmaganda butunlay alamimdan chiqqan edim.Avtobusdan tushdik. Jin ko‘chalardan, paxsa devorlardan nom-nishon qolmagan. Qator-qator yangi uylar, ba’zilari ikkinchi-uchinchi qavatgacha ko‘tarilgan. Tumshug‘i havoga sanchilgan ko'tarma kranlar taqa- taq to'xtagan, hamma ovqatdan so‘ng nokning quyuq soyasida hordiq chiqarardi.Biz ham buvim bilan bir chekkada o'tirib dam oldik. Ishchilardan biri shipillab nokning ustiga chiqib silkitgan edi, nok duv etib to'kildi. Qiy-chuv, kulgi bilan qizlar nokni terib o'rtaga qo‘yishdi. Men ham oldimga tushganlarini cho'ntakka urdim. Nok qoqqan kishi pastga qarab:- Bo'ldimi? - dedi.- Ha, - chuvirlashishdi qizlar. - Ertagaga ham qolsin. U ohista tusha boshladi va xuddi men kesib tashlagan joyga kelganda, nazarimda, beixtiyor to‘xtagandek bo'ldi. Men o‘zimni allanechuk sezdim. Buvimga bildirmay sekin nokka qaradim. O'zim ham eng chiroyli shoxini olib tashlagan ekanman. Shu tobda nok bir qanoti singan burgutni eslatdi! - Buvi, - dedim nok chaynab, - nega shu nokni yaxshi ko‘rasiz-a? Buvim esa hadeganda javob bermadi.- Buni, - dedi nihoyat xayol bilan, - buni rahmatli buvang ekkan. Odamlarga ekkan. Ana shu tagida o'tirgan odamlarga ekkan, bolam!

Azim tup nok esa jaziramadan odamlarni bag‘riga chorlab, go‘yo buvimning gaplarini tasdiqlagandek, tepamizda sirli shovullar edi.

qo‘msamoq- sog'inib, uni ko‘rishni istamoq

ilhaq- umidvorlik bilan kutuvchi, mushtoq

jin ko'cha - kishi nazari tushmaydigan tor ko'cha

“Savollar gulshani” mashqi. Quyidagi iboralardan foydalanib, hikoya asosida uchta savol tuzing.

1. Nima uchun...?
2. Agar ... bo'lsa, nima bo'ladi?
3. Tasavvur qilaylik...?

IV.Yangi mavzuni mustahkamlash: o‘tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o‘tkaziladi. O‘tilgan mavzuga oid savol va topshiriqlar yozilgan kartochkalar tarqatiladi. O‘quvchilar topshiriqlarni bajarib, o‘tilgan mazuni qismlarga bo‘lib gapirishadi, xulosa chiqarishadi, o‘qituvchi tomonidan umumlashtiriladi.

V.O‘quvchilarni rag‘batlantirish. darsni yakunlash, darsda faol qatnashgan o‘quvchilar rag‘bat kartochkalari bilan rag‘batlantiriladi.

VI. Uyga vazifani e’lon qilish: Hikoyani gapirib bering va mazmunini aks ettiruvchi rasm chizing

O‘IBDO‘: ________________________ _______________ _______________

(imzo) *(sana)*

22- dars STO’

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Temir qoziq. O’tkir Hoshimov
Maqsadlar:
a) ta’limiy maqsad-o‘quchilarga bugungi mavzuga oid bilim va tushunchalar berish, to‘g‘ri, ongli, ifodali o‘qish ko‘nikmalarini takomillashtirish, lug‘at boyligini oshirish, o‘zbek va jahon ertaklari, she’rlar, tez aytish-u topishmoqlar, maqollar, qiziqarli boshqotirmalar orqali og‘zaki nutqini o‘stirish.
b) tarbiyaviy maqsad- Vatan va tabiat go‘zalliklari madhi, ota-onaga, yor-birodarlarga mehr-muruvvat tuyg‘ularini shakillantirish.
d) rivojlantiruvchi maqsad-o‘quvchilarning mavzuga oid bilim, ko‘nikma, malakalarini rivojlantirish. Inson fe’lida uchrab turadigan ba’zi qusurlar va ularning oqibati tasvirlangan ibratga to‘la lavhalar, ertaklar-u rivoyatlar, maqol, matal, topishmoqlar, tez aytishlar orqali o‘quvchilarning dunyoqarashini kengaytirish va nutqini rivojlantirish.
O‘zini o‘zi rivojlantirish kompetensiyasi:
turli yo‘nalishdagi (ertak, sarguzasht, hikoya va san’atga doir) kitoblarni muntazam o‘qish va o‘rganish;
yaxshilik va yomonlikni bir-biridan farqlay olish va yaxshi fazilatlarga rioya qilish;
o‘zining xato va kamchiliklarini to‘g‘ri tushunish, o‘zini nazorat qilish va xatolarini tuzatishga harakat qilish;
o‘qib-o‘rganib borish orqali bilimini oshirib borish.
Ijtimoiy faol fuqarolik kompetensiyasi:
jamiyatda bo‘layotgan voqea, hodisa va jarayonlarga daxldorlikni his etish va faol ishtirok etish.
Dars turi: yangi bilim beruvchi
Dars usuli: suhbat, tushuntirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.
Darsning vositalari: dars rejasi, mavzuga oid rasmlar, tarqatmalar, texnik vositalar.
Shakl: jamoa, guruhda ishlash, hamma o‘zi uchun.
Nazorat: o‘quvchilarning darsda faolligi kuzatilib, hisobga olib boriladi.
Baholash: o‘quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxirida e’lon qilinadi.
Darsning borishi:

№	Bo‘limlar	Vaqti
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O‘tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O‘quvchilarni rag‘batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, yo‘qlama qilish, o‘quvchilarni darsga tayyorgarliklarini tekshirish.
II. O‘tilgan mavzuni mustahkamlash. o‘tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o‘tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o‘tkazilib no‘to‘g‘ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko‘rsatma beriladi.
III. Yangi mavzu bayoni:

O‘zbekiston xalq yozuvchisi O‘tkir Hoshimov Toshkentning Do‘mbirobod dahasida 1941 -yilning 5-avgustida tavallud topgan. Adibning jami nashr etilgan asarlari ellikdan ortiq bo lib, ularning umumiy adadi qariyb ikki milliondan oshadi. O'tkir Hoshimovga samarali ijodiy mehnati uchun “O’zbekiston xalq yozuvchisi” faxriy unvoni berilgan. Yozuvchi “Mehnat shuhrati” , “Buyuk xizmatlari uchun” ordenlari bilan mukofotlangan.

Qoziq

O'tkir Hoshimov

Tengqur bolalar bilan jiydazorda mol boqardik. Adashmasam, o‘shanda beshinchi sinfda o‘qirdim. Jiydazorda o‘t ko‘p. Bekinmachoq o'yriashga ham qulay joy. Faqat kun botar-botmas, har kim o‘z molini yetaklab, uyiga jo‘nar, jiydazorda ajina bor, yolg'iz yursang, og‘zingni qiyshaytirib ketadi, degan vahima gaplar yurardi. Mening sigirim yuvosh bo‘lsa ham, bir aybi bor. Nuqul qozig'ini sug'urib daydib ketardi. Bilasiz, qoziq yog'ochdan yasaladi. Har kuni qoqavergandan keyin boshi yediriladi, sinadi. Qarabsizki, boshqa qoziq yasash kerak...Shunday kunlarning birida temir qoziq topib oldim. Boshida halqasi ham, hatto uzilib qolgan bir-ikki qarich arqoni ham bor. O‘rtoqlarimdan “Kimning qozig'i?” - deb so'rasam, egasi chiqmadi. Sevinib ketdim. Sigirimni yangi qoziqqa bog'lab qo'ydim. Endiyam sug'urib ko‘rsin-chi! O‘sha kuni emas-ku, ertasiga g‘alati ish boldi. Kechasi endi uxlagan ekanman, oyim: “Adang chaqiryaptilar, turarkansan” , - deb qoldi. Hayron bo‘lib ayvonga chiqsam, otam qovog‘ini uyib o'tiribdi. Qo‘lida o ‘sha temir qoziq.- Qayoqdan olding buni? - dedi tahdid bilan. Otamdan qattiq hayiqardik. Qo'rqib ketdim. - Topib oldim.- Qayerdan?- Jiydazordan.- Qaysi jiydaning tagidan?- Qiyshiq jiydaning.- Jiydaning to‘g‘risi bo‘lmaydi. Qaysi birining tagidan? Ko‘rsang, taniysanmi o‘sha jiydani?- Taniyman, - dedim qo‘rqa-pisa. Otam qo'limga qoziqni tutqazdi.- Xuddi o‘sha jiydaning tagiga tashlab kelasan. Yuragim orqamga tortib ketdi. Jiydazorda ajina borligi esimga tushib, talmovsirab qoldim. Ayvon burchagida turgan oyim yalindi: - Tashlab keladi, adasi, tong otsin, albatta, tashlab keladi. - Sen aralashma! - dedi otam e’tirozga o‘rin qoldirmaydigan ohangda. Uyg‘onib, ichkaridan chiqqan akam hammasini tushundi, shekilli, nimchasini kiya boshlagan edi, otam jerkib berdi:- Sen qayoqqa?- Birga borib kelamiz. - Yo‘q! - dedi otam shiddat bilan. - O‘zi topganmi, o‘zi oborib qo‘yadi. Kuz. Salqin tushib qolgan. G‘ira-shira ko'roydin... Qo'limda muzdek temir qoziq bilan y olga tushdim. Jiydazor-ku, uzoq emas. Ammo unga yetguncha Darxon arig‘i ustidagi ko'hna ko‘prikdan o‘tish kerak. Odam yolg’iz qolsa, kunduzi ham qo'rqadigan qing'ir-qiyshiq jiyda chakalakzori orasiga kirish kerak. Aksiga olib yaramas qoziqni Qonqus anhori bo‘yidagi daraxt tagidan topganman...Salqin havodanmi, qo'rquvdanmi oyog‘im qaltirab ko‘prikdan o‘tdim. G‘ira-shira ko‘roydinda sirli sukunat cho‘kkan jiydazorga kirdim. Nazarimda, har bir daraxt orqasida nimadir berkinib turgandek edi. Qayerdadir boyqush “huv-huv”ladi... Rostini aytsam, Qonqus bo‘yigacha bormadim. Qo‘limdagi qoziqni kuchim boricha uloqtirib, orqaga qarab yugurdim.Oyim bilan akam ko'chaga chiqib kutib turishgan ekan... Labimga uchuq toshib, bir-ikki kun achishib yurganini hisobga olmaganda, hech nima bo‘lmadi... faqat oradan bir oycha o ‘tgach, otam shu masalaga qaytib, bir gap aytdi:- Sen topib olgan qoziqqa bog‘langan sigir arqonini uzib, adashib ketgan bo‘lsa, yoki birov o‘g‘irlagan bo'lsa- da, qoziq sening uyingdan chiqsa, egasi seni o‘g‘ri gumon qilsa, nima bo‘ladi?

qoziq - yerga qoqish uchun mo’ljallangan uchi o‘tkir yog‘och yoki temir

talmovsiramoq - dovdiramoq, o'zini yo‘q o’tib qo'ymoq

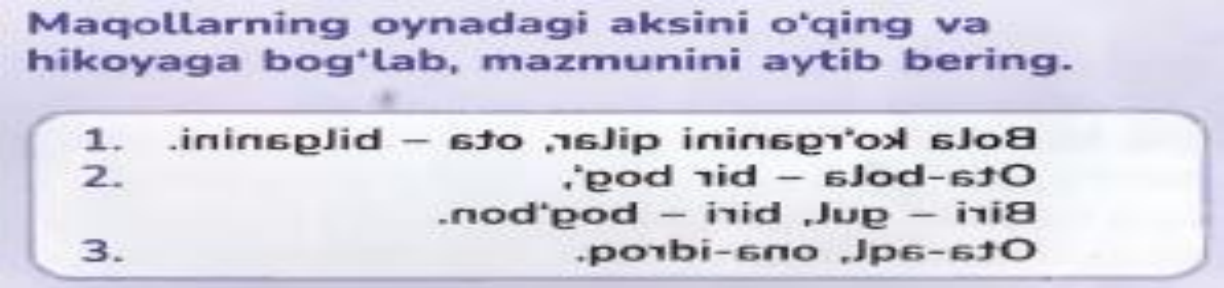
Maqollarning oynadagi aksini o‘qing va hikoyaga bog‘lab, mazmunini aytib bering.

1. Bola ko'rganini qilar, ota – bilganini.
2. Ota-bola – bir bog',
Biri – gul, biri – bog'bon.
3. Ota-aql, ona-idrok.

IV.Yangi mavzuni mustahkamlash: o‘tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o‘tkaziladi. O‘tilgan mavzuga oid savol va topshiriqlar yozilgan kartochkalar tarqatiladi. O‘quvchilar topshiriqlarni bajarib, o‘tilgan mazuni qismlarga bo‘lib gapirishadi, xulosa chiqarishadi, o‘qituvchi tomonidan umumlashtiriladi.

V.O‘quvchilarni rag‘batlantirish. darsni yakunlash, darsda faol qatnashgan o‘quvchilar rag‘bat kartochkalari bilan rag‘batlantiriladi.

VI. Uyga vazifani e’lon qilish: Hikoyani o‘qing. Shaxsini o'zgartirib, qayta hikoya qilib bering.

O‘IBDO‘: ______________________ ______________ ____________

(imzo) *(sana)*

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Ukam. H. Imonberdiyev

Maqsadlar:

a) ta'limiy maqsad-o'quchilarga bugungi mavzuga oid bilim va tushunchalar berish, to'g'ri, ongli, ifodali o'qish ko'nikmalarini takomillashtirish, lug'at boyligini oshirish, o'zbek va jahon ertaklari, she'rlar, tez aytish-u topishmoqlar, maqollar, qiziqarli boshqotirmalar orqali og'zaki nutqini o'stirish.

b) tarbiyaviy maqsad- Vatan va tabiat go'zalliklari madhi, ota-onaga, yor-birodarlarga mehr-muruvvat tuyg'ularini shakillantirish.

d) rivojlantiruvchi maqsad-o'quvchilarning mavzuga oid bilim, ko'nikma, malakalarini rivojlantirish. Inson fe'lida uchrab turadigan ba'zi qusurlar va ularning oqibati tasvirlangan ibratga to'la lavhalar, ertaklar-u rivoyatlar, maqol, matal, topishmoqlar, tez aytishlar orqali o'quvchilarning dunyoqarashini kengaytirish va nutqini rivojlantirish.

Axborot bilan ishlash kompetensiyasi:

mavjud axborot manbalaridan (kitob, telefon, kompyuter) foydalana olish va ulardagi materiallarga ongli munosabat bildirish, xulosa chiqarish;

kerakli axborotlarni kutubxonadagi adabiyotlardan qidirib topa olish.

O'zini o'zi rivojlantirish kompetensiyasi:

turli yo'nalishdagi (ertak, sarguzasht, hikoya va san'atga doir) kitoblarni muntazam o'qish va o'rganish;

yaxshilik va yomonlikni bir-biridan farqlay olish va yaxshi fazilatlarga rioya qilish;

o'zining xato va kamchiliklarini to'g'ri tushunish, o'zini nazorat qilish va xatolarini tuzatishga harakat qilish;

o'qib-o'rganib borish orqali bilimini oshirib borish.

Ijtimoiy faol fuqarolik kompetensiyasi:

jamiyatda bo'layotgan voqea, hodisa va jarayonlarga daxldorlikni his etish va faol ishtirok etish.

Dars turi: yangi bilim beruvchi

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Darsning vositalari: dars rejasi, mavzuga oid rasmlar, tarqatmalar, texnik vositalar.

Shakl: jamoa, guruhda ishlash, hamma o'zi uchun.

Nazorat: o'quvchilarning darsda faolligi kuzatilib, hisobga olib boriladi.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxirida e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vaqti
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, yo'qlama qilish, o'quvchilarni darsga tayyorgarliklarini tekshirish.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi.

III. Yangi mavzu bayoni:

Hamza Imomberdiyev 1954-yil 21-dekabrda qo'shni Qozog'iston Respublikasining Chimkent viloyatiga qarashli Suzoq qishlog'ida dehqon oilasida tug'ildi. Shoir uzoq yillar "Tong yulduzi" gazetasining adabiyot bo'limini boshqardi, "Cho'lpon" bolalar nashriyotida umrining so'nggi damlarigacha muharrir vazifasida xizmat qildi. lining "Quvnoqlar quvonchi", "G'aroyib pufak", "Shokoladxonlar", "Kulgi shaharchasi" singari o'ndan ortiq kitoblari nashr etilgan.

So'zlardagi harflarni kattalashib borish tartibida o'qing.

AsalomtLki – utnma oiyKbL

Ukam

Hamza Imomberdiyev

Boya kelib "Tez yordam"
Ukamni olib ketdi.
To'xtamasdan, damo-dam
Signalin chalib ketdi.
Orqasidan termilib
Qoldim, ko'nglim buzildi.
Ushbu damda ukamning
Qadri juda sezildi.
Tushunolmay qoldim men
Bilmam, nima bo'lyapti?
Ko'zim ham o'z-o'zidan
Jiq-jiq yoshga to'lyapti.
Ukajonim, sog'ayib,
Tezroq qaytgin yonimga.

Bundan keyin yashayman
Qarab sening rayingga .
Kerak bo'lsa, bog'chaga
Chiqmay senga qarayman.
Kichikmasman, har qalay,
Ovutishga yarayman.
O'yinchoqning hammasi
Senga bo'lsin, ola qol.
Mayli, simi uzilsin,
Rubobni ham chala qol.
Ne xohishing bor bo'lsa,
Bajaraman, aytsang bas.
Ukajonim, sog'ayib
Tezroq uyga qaytsang bas.

ra'y - xohish

IV.Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. O'tilgan mavzuga oid savol va topshiriqlar yozilgan kartochkalar tarqatiladi. O'quvchilar topshiriqlarni bajarib, o'tilgan mazuni qismlarga bo'lib gapirishadi, xulosa chiqarishadi, o'qituvchi tomonidan umumlashtiriladi.

V.O'quvchilarni rag'batlantirish. darsni yakunlash, darsda faol qatnashgan o'quvchilar rag'bat kartochkalari bilan rag'batlantiriladi.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: She'rni ifodali o'qing. Hikoya mazmuniga mos maqol yozing. Oila a'zolaringizga 3 tilak yozing.

O'IBDO': ______________________ ______________ ______________

(imzo) *(sana)*

Sana:				
Sinf:				

Mavzu:
Maqsadlar:
a) ta'limiy maqsad-o'quchilarga bugungi mavzuga oid bilim va tushunchalar berish, to'g'ri, ongli, ifodali o'qish ko'nikmalarini takomillashtirish, lug'at boyligini oshirish, o'zbek va jahon ertaklari, she'rlar, tez aytish-u topishmoqlar, maqollar, qiziqarli boshqotirmalar orqali og'zaki nutqini o'stirish.
b) tarbiyaviy maqsad- Vatan va tabiat go'zalliklari madhi, ota-onaga, yor-birodarlarga mehr-muruvvat tuyg'ularini shakillantirish.
d) rivojlantiruvchi maqsad-o'quvchilarning mavzuga oid bilim, ko'nikma, malakalarini rivojlantirish. Inson fe'lida uchrab turadigan ba'zi qusurlar va ularning oqibati tasvirlangan ibratga to'la lavhalar, ertaklar-u rivoyatlar, maqol, matal, topishmoqlar, tez aytishlar orqali o'quvchilarning dunyoqarashini kengaytirish va nutqini rivojlantirish.
Axborot bilan ishlash kompetensiyasi:
mavjud axborot manbalaridan (kitob, telefon, kompyuter) foydalana olish va ulardagi materiallarga ongli munosabat bildirish, xulosa chiqarish;
kerakli axborotlarni kutubxonadagi adabiyotlardan qidirib topa olish.
Ijtimoiy faol fuqarolik kompetensiyasi:
jamiyatda bo'layotgan voqea, hodisa va jarayonlarga daxldorlikni his etish va faol ishtirok etish.
Matematik savodxonlik, fan va texnika yangiliklaridan xabardor bo'lish hamda foydalanish kompetensiyasi:
bir kunlik xarajatlarni hisoblashni bilish.
Dars turi: yangi bilim beruvchi
Dars usuli: suhbat, tushuntirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.
Darsning vositalari: dars rejasi, mavzuga oid rasmlar, tarqatmalar, texnik vositalar.
Shakl: jamoa, guruhda ishlash, hamma o'zi uchun.
Nazorat: o'quvchilarning darsda faolligi kuzatilib, hisobga olib boriladi.
Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxirida e'lon qilinadi.
Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vaqti
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, yo'qlama qilish, o'quvchilarni darsga tayyorgarliklarini tekshirish.
II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi.
III. Yangi mavzu bayoni:

Habibulla Qodiriy - shoir va yozuvchi, o'zbek adabiyotida roman janri asoschisi Abdulla Qodiriyning o'g'li bo'lib, 1919-yil Toshkent shahrida tug'ilgan. Habibullo Qodiriyning "Nilufar" hikoyalar to'plami, "Otam haqida" nomli xotiralar kitobi chop etilgan.

"Tarbiya" haqida 3 ta fikr ayting va 2 ta savol tuzing. Tarbiya so'ziga ma'nodosh so'zni toping.

Tarbiya

Habibullo Qodiriy

Dadam - Abdulla Qodiriy bizni xoh oilada, xoh tashqarida bo‘lsin, zimdan kuzatib turar edilar, lekin sira quruq nasihatgo‘ylik qilmas, yo‘rig‘i bilan ikki og'iz ma’noli gap aytar, shuning o‘zi bizga “ham oshlik”, “ham nonlik” bo'lar edi...- Ada, menga kitob olishga pul kerak. - Xo‘p, qancha? - Yaxshi, - derdilar va so'raganimni berardilar. Biroq pulni osongina olib ketdi, deb o'ylaysizmi? Hech ham. Kechga tomon chaqirib so‘rardilar: - Qolgan pul qani? Dadam menga faqat muzqaymoqqa ruxsat etardilar, qolganini qaytarib olardilar. Maktabga ketishimda ham pulni juda o‘lchovli, tramvayga va bir-ikki stakan suvga loyiq berardilar. Peshinlik ovqatni-ku, uydan jildimga solib olishimga buyurardilar. U kishining bizga nisbatan bunchalik qattiq qo‘l bo’lmishlaridan bibim goho ranjirdilar.- Juda bolaga mehring qattiq, Abdulla...- Gap qattiqlikda emas, oyi, pulga o'rgatmaslikda, pul bolani buzadi... - der edilar jiddiy va o‘z “qoida”lariga amal qilishda davom etaverardilar. U kishi kiyim-kechak vajidan ham bizni ortiqcha siylamas, el-yurt qatori kiyintirar edilar. Bir vaqt, hali tevaragimizda rasm bolmagan choqda, men velosiped havas qilib qoldim. Tabiiyki, velosiped oldirishga bibimni vosita qildim. Shunda dadam dedilar:- Velosiped olib berishga aqcham bor, lekin olib bermayman...- Nega, bolam?- Ayting-chi oyi, yon-verimizda kimning bolasi velosiped minayotir?- Birov bilan nima ishing bor? Tushunmaysiz... Ko'pchilik bilan barobar borish kerak. Habibulla velosiped minsa, boshqa bolalarning ko‘ngli o'ksiydi, qo'shnilar uyida janjal bo'ladi, ular siz- mendan ranjiydilar.U kishi bizni kino, teatr, sayil-tomoshalarga ham hisobli yuborar va albatta, kimlar bilan ketayotganimizni, ularning qanday shaxsligini aniqlar edilar...Men xotira yozayotirman. Ehtimol, dadamning bu xil oila tarbiyasi borasidagi aqidalari hozirgi kunimizga xiyol yopishib tushmas. Men u vaqtlarda dadamning biz bolalarga nisbatan bunchalik qattiqqo‘l bo'lishlaridan, ehtimol, xafa bo'lgandirman ham. Biroq hozir u kishining xislatlariga faqat rahmat aytaman.

jild - ilgari vaqtlarda maktab bolalar portfeli o‘rnida ishlatiladigan xalta

bibi- buvi

xiyol - ozgina, biroz

aqida - e’tiqod, ishonch

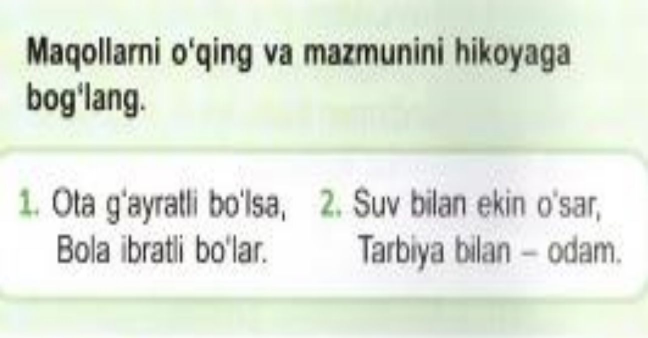

Maqollarni o'qing va mazmunini hikoyaga bog‘lang.

1. Ota g'ayratli bo'lsa, Bola ibratli bo'lar.
2. Suv bilan ekin o'sar, Tarbiya bilan – odam.

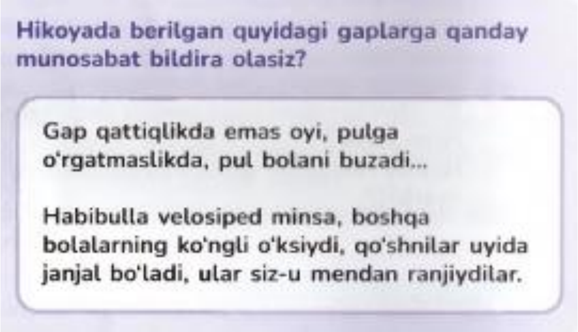

Hikoyada berilgan quyidagi gaplarga qanday munosabat bildira olasiz?

Gap qattiqlikda emas oyi, pulga o'rgatmaslikda, pul bolani buzadi...

Habibulla velosiped minsa, boshqa bolalarning ko'ngli o'ksiydi, qo'shnilar uyida janjal bo'ladi, ular siz-u mendan ranjiydilar.

IV.Yangi mavzuni mustahkamlash: o‘tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o‘tkaziladi. O‘tilgan mavzuga oid savol va topshiriqlar yozilgan kartochkalar tarqatiladi. O‘quvchilar topshiriqlarni bajarib, o‘tilgan mazuni qismlarga bo‘lib gapirishadi, xulosa chiqarishadi, o‘qituvchi tomonidan umumlashtiriladi.

V.O‘quvchilarni rag‘batlantirish. darsni yakunlash, darsda faol qatnashgan o‘quvchilar rag‘bat kartochkalari bilan rag‘batlantiriladi.

VI. Uyga vazifani e’lon qilish: Hikoyani o‘qing va gapirib bering. Hikoyani oila davrasida muhokama qiling. Oila a’zolaringizning hikoya mazmuni haqidagi fikrlarini yozing.

O‘IBDO‘: ______________________ ______________ ______________

(imzo) *(sana)*

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Alisherning onasi. Abdulla Oripov

Maqsadlar:

a) ta’limiy maqsad-o‘quchilarga bugungi mavzuga oid bilim va tushunchalar berish, to‘g‘ri, ongli, ifodali o‘qish ko‘nikmalarini takomillashtirish, lug‘at boyligini oshirish, o‘zbek va jahon ertaklari, she’rlar, tez aytish-u topishmoqlar, maqollar, qiziqarli boshqotirmalar orqali og‘zaki nutqini o‘stirish.

b) tarbiyaviy maqsad- Vatan va tabiat go‘zalliklari madhi, ota-onaga, yor-birodarlarga mehr-muruvvat tuyg‘ularini shakillantirish.

d) rivojlantiruvchi maqsad-o‘quvchilarning mavzuga oid bilim, ko‘nikma, malakalarini rivojlantirish. Inson fe’lida uchrab turadigan ba’zi qusurlar va ularning oqibati tasvirlangan ibratga to‘la lavhalar, ertaklar-u rivoyatlar, maqol, matal, topishmoqlar, tez aytishlar orqali o‘quvchilarning dunyoqarashini kengaytirish va nutqini rivojlantirish.

O‘zini o‘zi rivojlantirish kompetensiyasi:

turli yo‘nalishdagi (ertak, sarguzasht, hikoya va san’atga doir) kitoblarni muntazam o‘qish va o‘rganish;
yaxshilik va yomonlikni bir-biridan farqlay olish va yaxshi fazilatlarga rioya qilish;
o‘zining xato va kamchiliklarini to‘g‘ri tushunish, o‘zini nazorat qilish va xatolarini tuzatishga harakat qilish;
o‘qib-o‘rganib borish orqali bilimini oshirib borish.

Milliy va umummadaniy kompetensiyasi:

badiiy adabiyotda aks etgan vatanparvarlik, insonparvarlik g‘oyalarini, umuminsoniy va milliy qadriyatlar tasviridagi o‘ziga xosliklarni anglash;
yovuzlik va xunuklikdan nafratlana bilish;
yaxshi va yomon odatlarni bir-biridan farqlay olish.

Dars turi: yangi bilim beruvchi

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Darsning vositalari: dars rejasi, mavzuga oid rasmlar, tarqatmalar, texnik vositalar.

Shakl: jamoa, guruhda ishlash, hamma o‘zi uchun.

Nazorat: o‘quvchilarning darsda faolligi kuzatilib, hisobga olib boriladi.

Baholash: o‘quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxirida e’lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo‘limlar	Vaqti
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O‘tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O‘quvchilarni rag‘batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, yo‘qlama qilish, o‘quvchilarni darsga tayyorgarliklarini tekshirish.

II. O‘tilgan mavzuni mustahkamlash. o‘tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o‘tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o‘tkazilib no‘to‘g‘ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko‘rsatma beriladi.

III. Yangi mavzu bayoni:

Ona haqida 3 ta fikr ayting, 2 ta savol tuzing, 1 ta so‘z bilan o‘xshatish toping. Taniqli bolalar shoiri, O‘zbekistonda xizmat ko‘rsatgan xalq ta’limi a’lochisi Obid Rasul o‘z ijodiy faoliyatini jajji o‘g‘il-qizlarimiz uchun quvnoq she’rlar yozishga bag'ishlagan. Uning “ Ko‘k chakmonli yigitcha”, “Olmazor” , “Quvnoq bolalar” , “Asal amaki”, “Sadaf tishli amaki” , “Chashma” , “Keling bizning polizga” singari talaygina kitoblari bosib chiqarilgan. Obid Rasul uzoq yillar davomida maktabda o‘qituvchi bolib ishlaganligi uchun ham bolalarning fe’l-atvorini juda yaxshi bilardi.

Ona

(Alisher Navoiyning onasi - Ma'suma begimga)

Ona - eng ulug' zot,
Bag'ri - keng dunyo.
U bilan yechilar
Ko'plab muammo!
Kiprigida asrab -
Jon parchasini,
Lang ochgan olamning
Darichasini.
Yemakni o'rgatgan,
So'zni - kalomni,
Odob ila axloq
Va assalomni.
O'rgatgan zukkolik,
Rostlik, poklikni.
Shirin suxanlig-u
Chin o'rtoqlikni.
Alisher onasi -
Ma'suma - begim!
Sizdek ulug' zotga
Keldi so'z degim.

U dono sarbondir
Umr yo'lida.
Ne-ne buyuk zotlar
O'sgan yo'lida.
Navoiydek buyuk,
Daho berib - siz,
Avlodlarni abad
Xushnud qilibsiz.
Besh yarim asrkim
Alisher - tirik.
O'qir xalq merosin
Qoqmasdan kiprik.
Halollik - ma'rifat,
Do'stlik - adolat,
Bosh mavzu shoirda
Vijdon - diyonat.
Uning umri quyosh
Umridek uzun.
Siz ham, begim, borsiz
Har dilda bugun.

Har bir qatorga ona so'ziga bittadan yangi so'z qo'shib, gap tuzing.

IV.Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. O'tilgan mavzuga oid savol va topshiriqlar yozilgan kartochkalar tarqatiladi. O'quvchilar topshiriqlarni bajarib, o'tilgan mazuni qismlarga bo'lib gapirishadi, xulosa chiqarishadi, o'qituvchi tomonidan umumlashtiriladi.

V.O'quvchilarni rag'batlantirish. darsni yakunlash, darsda faol qatnashgan o'quvchilar rag'bat kartochkalari bilan rag'batlantiriladi.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: She'rni ifodali o'qing. Fikrni davom ettiring: "Ona borki..."

O'IBDO': ____________________ ____________ ____________

(imzo) *(sana)*

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Ona kaklik A. Suyun
Maqsadlar:
a) ta’limiy maqsad-o‘quchilarga bugungi mavzuga oid bilim va tushunchalar berish, to‘g‘ri, ongli, ifodali o‘qish ko‘nikmalarini takomillashtirish, lug‘at boyligini oshirish, o‘zbek va jahon ertaklari, she’rlar, tez aytish-u topishmoqlar, maqollar, qiziqarli boshqotirmalar orqali og‘zaki nutqini o‘stirish.
b) tarbiyaviy maqsad- Vatan va tabiat go‘zalliklari madhi, ota-onaga, yor-birodarlarga mehr-muruvvat tuyg‘ularini shakillantirish.
d) rivojlantiruvchi maqsad-o‘quvchilarning mavzuga oid bilim, ko‘nikma, malakalarini rivojlantirish. Inson fe’lida uchrab turadigan ba’zi qusurlar va ularning oqibati tasvirlangan ibratga to‘la lavhalar, ertaklar-u rivoyatlar, maqol, matal, topishmoqlar, tez aytishlar orqali o‘quvchilarning dunyoqarashini kengaytirish va nutqini rivojlantirish.
Axborot bilan ishlash kompetensiyasi:
mavjud axborot manbalaridan (kitob, telefon, kompyuter) foydalana olish va ulardagi materiallarga ongli munosabat bildirish, xulosa chiqarish;
kerakli axborotlarni kutubxonadagi adabiyotlardan qidirib topa olish.
O‘zini o‘zi rivojlantirish kompetensiyasi:
turli yo‘nalishdagi (ertak, sarguzasht, hikoya va san’atga doir) kitoblarni muntazam o‘qish va o‘rganish;
yaxshilik va yomonlikni bir-biridan farqlay olish va yaxshi fazilatlarga rioya qilish;
o‘zining xato va kamchiliklarini to‘g‘ri tushunish, o‘zini nazorat qilish va xatolarini tuzatishga harakat qilish;
o‘qib-o‘rganib borish orqali bilimini oshirib borish.
Dars turi: yangi bilim beruvchi
Dars usuli: suhbat, tushuntirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.
Darsning vositalari: dars rejasi, mavzuga oid rasmlar, tarqatmalar, texnik vositalar.
Shakl: jamoa, guruhda ishlash, hamma o‘zi uchun.
Nazorat: o‘quvchilarning darsda faolligi kuzatilib, hisobga olib boriladi.
Baholash: o‘quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxirida e’lon qilinadi.
Darsning borishi:

№	Bo‘limlar	Vaqti
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O‘tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O‘quvchilarni rag‘batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, yo‘qlama qilish, o‘quvchilarni darsga tayyorgarliklarini tekshirish.
II. O‘tilgan mavzuni mustahkamlash. o‘tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o‘tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o‘tkazilib no‘to‘g‘ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko‘rsatma beriladi.
III. Yangi mavzu bayoni:

Ona kaklik

Azim Suyun

Hayot - murakkab. Unda umr kechirish o‘z-o‘zidan bo‘lmaydi. Ammo qiyinchilik, og‘irchilikdan, xatarlardan qo‘rqavermaslik kerak. Inson aql, tafakkur chirog i har qanday zulmatni yoritishga qodir, yo lingizdagi ko‘ringan- ko‘rinmagan to‘siqlarni, g'ovlarni surib tashlashda sobit. Insonni qo‘yib turaylik, tabiatdagi har bir jonzot ham tiriklik uchun kurashib yashaydi. Kaklik - sodda qush. Lekin uning sodda bo'lib qolishga haqqi yo‘q.Irg‘ayli darasining qir-adirlarida mol boqib yurgan kezlarim bunga o‘zim guvoh bo‘lganman.May oyining o'rtalarida ona kaklik tuxum bosib yotganiga duch keldim. Uning uyasi bir tup shuvoq ostida edi. Bolalik ekan-da, uni tutmoqchi bo'ldim. Unga qarab yo'naldim. Ona kaklik noxushlikni tez payqadi. Birdan uyasidan otilib chiqdi va pastga - qiyalik bo‘ylabdumalay ketdi. Ha, u aynan dumalab borardi. Orqasidan quva boshladim, yetay deganimda dumalashni tezlatdi. Quvaverdim. Yana yetay-yetay dedim. U yana tezladi. Quvib-quvib, daraning ichiga tushib qoldim. Va shunda ona kaklik dumalashdan lahzada turdi-da, uch-to‘rt qadamcha yugurgiladi-yu, uchib ketdi.Ko'rdingizmi, sodda qush deganimiz, ona kaklik menday bir aqlli cho'pon bolani qanday chalg'itib, tuxumlarini, bolajak jo ‘ja-bolalarini asrab qoldi. U ayyormidi, yo‘q, degim keladi bugun, ona kaklik aqlli, oqila edi.Men o‘shanda, tag‘in ortimga qaytib, uning tuxumlarini olib ketishim mumkin edi. Ammo, birinchidan, uyadan ko‘p uzoqlab ketgan edim. Ikkinchidan, tuxumlarni olib nima ham qilardim. Mol boqib yursam, mol boqish oson emas. Qolaversa, birorta kurk tovuq tayyor emaski, tuxumlarni bostirsam, jo ja ochtirsam. Uchinchidan, otamning o'giti yodimda edi: “Qush uyasini buzma, tuxumlarini sindirma, polaponlariga ozor yetkazma, hatto ilon bolasini ham o‘ldirma!” Men podalar o‘tlab yurgan sayhonlik sari ketdim.

irg'ay - yog'ochi qattiq, po‘sti qizg'ish buta

shuvoq - mayda oqish bargli, ko‘p yillik o'simlik

dara - tog’ oralig‘idagi yo‘l, jarlik

Hikoyani qismlarga bo’ling.

1. Kaklikka berilgan ta’rifni hikoyadan topib o'qing.
2. Turli xil vaziyatlarda qanday yo'l tutish kerakligi haqidagi gaplarni o'qing.
3. Hikoyadan uning asosiy g'oyasi ochib berilgan qismini topib o‘qing.

IV.Yangi mavzuni mustahkamlash: o‘tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o‘tkaziladi. O‘tilgan mavzuga oid savol va topshiriqlar yozilgan kartochkalar tarqatiladi. O‘quvchilar topshiriqlarni bajarib, o‘tilgan mazuni qismlarga bo‘lib gapirishadi, xulosa chiqarishadi, o‘qituvchi tomonidan umumlashtiriladi.

V.O‘quvchilarni rag‘batlantirish. darsni yakunlash, darsda faol qatnashgan o‘quvchilar rag‘bat kartochkalari bilan rag‘batlantiriladi.

VI. Uyga vazifani e’lon qilish: Hikoyani qismlarga bolib, gapirib bering. Hikoyada ta’riflangan tabiat manzarasini chizing.

O‘IBDO‘: ______________________ ______________ ______________

(imzo) *(sana)*

28- dars Bo’lim yuzasidan takrorlash

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Nazorat ishi-7
Maqsadlar:
a) ta'limiy maqsad-oʻquchilarga bugungi mavzuga oid bilim va tushunchalar berish, toʻgʻri, ongli, ifodali oʻqish koʻnikmalarini takomillashtirish, lugʻat boyligini oshirish, oʻzbek va jahon ertaklari, she'rlar, tez aytish-u topishmoqlar, maqollar, qiziqarli boshqotirmalar orqali ogʻzaki nutqini oʻstirish.
b) tarbiyaviy maqsad- Vatan va tabiat goʻzalliklari madhi, ota-onaga, yor-birodarlarga mehr-muruvvat tuygʻularini shakillantirish.
d) rivojlantiruvchi maqsad-oʻquvchilarning mavzuga oid bilim, koʻnikma, malakalarini rivojlantirish. Inson fe'lida uchrab turadigan ba'zi qusurlar va ularning oqibati tasvirlangan ibratga toʻla lavhalar, ertaklar-u rivoyatlar, maqol, matal, topishmoqlar, tez aytishlar orqali oʻquvchilarning dunyoqarashini kengaytirish va nutqini rivojlantirish.
Axborot bilan ishlash kompetensiyasi:
mavjud axborot manbalaridan (kitob, telefon, kompyuter) foydalana olish va ulardagi materiallarga ongli munosabat bildirish, xulosa chiqarish;
kerakli axborotlarni kutubxonadagi adabiyotlardan qidirib topa olish.
Oʻzini oʻzi rivojlantirish kompetensiyasi:
turli yoʻnalishdagi (ertak, sarguzasht, hikoya va san'atga doir) kitoblarni muntazam oʻqish va oʻrganish;
yaxshilik va yomonlikni bir-biridan farqlay olish va yaxshi fazilatlarga rioya qilish;
oʻzining xato va kamchiliklarini toʻgʻri tushunish, oʻzini nazorat qilish va xatolarini tuzatishga harakat qilish;
oʻqib-oʻrganib borish orqali bilimini oshirib borish.
Dars turi: yangi bilim beruvchi
Dars usuli: suhbat, tushuntirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.
Darsning vositalari: dars rejasi, mavzuga oid rasmlar, tarqatmalar, texnik vositalar.
Shakl: jamoa, guruhda ishlash, hamma oʻzi uchun.
Nazorat: oʻquvchilarning darsda faolligi kuzatilib, hisobga olib boriladi.
Baholash: oʻquvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxirida e'lon qilinadi.
Darsning borishi:

№	Boʻlimlar	Vaqti
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	Oʻtgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	Oʻquvchilarni ragʻbatlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, yoʻqlama qilish, oʻquvchilarni darsga tayyorgarliklarini tekshirish.
II. Oʻtilgan mavzuni mustahkamlash. oʻtilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob oʻtkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili oʻtkazilib noʻtoʻgʻri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan koʻrsatma beriladi.
III. Yangi mavzu bayoni:
Matn boʻyicha savollar (10 balldan)
Matn:
Kuzgi kunlar
Kuz kelganda tabiat rang-barang tus oladi. Daraxtlar sariq, qizil va jigarrang ranglarga kiradi. Bolalar maydonda barglar bilan oʻynaydi, qushlar esa daraxtlarda tinch turadi. Shahar koʻchalari esa barg bilan qoplanadi.
Savollar:
1. Kuz faslida tabiat qanday koʻrinishga ega boʻladi?
2. Daraxtlarning ranglari qanday?
3. Bolalar maydonda nima bilan oʻynaydi?

4. Qushlar qayerda turadi?
5. Matn qaysi fasl haqida?

Lug‘at va imlo (10 balldan)

1. Quyidagi so‘zlarni to‘g‘ri yozing:
   a) rang-(b)arang / rang-barang
   b) beqar(o)r / beqaror
   c) q(o)rlik / qorlik
2. To‘g‘ri variantni belgilang:
   a) daraxt(l)ar / daraxtlar
   b) shahar ko‘ch(a)lari / shahar ko‘chalari

To‘ldirish vazifasi (5 balldan)

1. Kuz faslida daraxtlar ___________ ranglarga kiradi.
2. Bolalar maydonda ___________ bilan o‘ynaydi.
3. Qushlar ___________ turadi.
4. Shahar ko‘chalari ___________ bilan qoplanadi.
5. Tabiat ___________ tus oladi.

Qisqa tarif yozing (5 balldan)

Quyidagi so‘zni qisqa qilib ta’riflang:

- barg

IV.Yangi mavzuni mustahkamlash: o‘tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o‘tkaziladi. O‘tilgan mavzuga oid savol va topshiriqlar yozilgan kartochkalar tarqatiladi. O‘quvchilar topshiriqlarni bajarib, o‘tilgan mazuni qismlarga bo‘lib gapirishadi, xulosa chiqarishadi, o‘qituvchi tomonidan umumlashtiriladi.

V.O‘quvchilarni rag‘batlantirish. darsni yakunlash, darsda faol qatnashgan o‘quvchilar rag‘bat kartochkalari bilan rag‘batlantiriladi.

VI. Uyga vazifani e’lon qilish: Hikoyani qismlarga bolib, gapirib bering. Hikoyada ta’riflangan tabiat manzarasini chizing.

O‘IBDO‘: ___________________________ ________________ _______________

(imzo) *(sana)*

30- dars STO’